Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 96 (13.052).

1965 АПРЕЛЬ 25 ЯКШАНБА

Баҳоси 2 тийин.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

ЕТТИ ЙИЛЛИК БАЖАРИЛДИ

Янгийўлдаги колбаса заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари иш жараёнларини такомиллаштиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқдалар. Бу ерда колбаса ишлаб чиқаришнинг энг прогрессив усуллари жорий қилинмоқда. Янгийўлликлар Иттифоқимиз гўшт саноати корхоналари даврасида биринчилардан бўлиб, колбаса ишлаб чиқарувчи завод-автомат яратмоқдалар.

Коммунистик меҳнат корхонаси деган қутлуғ номни олган бу коллектив иш жараёнларини такомиллаштириш йўли билан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга муваффақ бўлаётир. Баҳор байрами — 1 Май шарафига социалистик мусобақани кучайтириб юборган колбасачилар етти йилликка мўлжалланган ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажардилар. Етти йиллик бошидан буён маҳсулот ишлаб чиқариш тўрт баравар кўпайди.

Янгийўл колбасачилари етти йилликнинг якунловчи йилини янги меҳнат зафарлари билан якунлаш учун мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқдалар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети жун ва жун аралаш газлама, сунъий ва табиий ипакдан тайёрланган газлама, зиғир толасидан тўқилган газлама ва вельвет-корд ип газламаси ҳамда ана шу газламалардан тайёрланган кийим-кечак ва ич кийим, капрон пайпоқлар, фотоаппаратлар, шунингдек сельдь балиғи ва янчилган какао давлат чакана нархларини 1965 йил 25 апрелдан бошлаб ўртача қуйидаги миқдорларда камайтириш ҳақида қарор қабул қилдилар:

Жун ва жун аралаш газлама ҳамда ундан тайёрланган доналаб сотиладиган буюмлар — 8 процент.

Сунъий ипакдан тўқилган газлама ва ундан тайёрланган доналаб сотиладиган буюмлар — 11 процент.

шу жумладан духоба — 30 процент.

Штапель толадан тўқилган газлама ва ундан тайёрланган доналаб сотиладиган буюмлар — 14 процент.

Табиий ипакдан тўқилган газлама ва ундан тайёрланган доналаб сотиладиган буюмлар — 15 процент.

Зиғир толасидан тўқилган газлама ва ундан тайёрланган доналаб сотиладиган буюмлар — 12 процент.

Вельвет-корд ип газламаси — 20 процент.

Жун ва жун аралаш газламадан тикилган болалар кийими — 18 прецент.

Жун ва жун аралаш газламадан тикилган эркак ва хотин-қизлар кийими — 6 процент.

Шойи газламадан тикилган эркак, хотин-қиз ва болалар кийими ҳамда ич кийим — 9 процент.

Шойи газламадан тайёрланган тўқима-атторлик буюмлари — 9 процент.

Айланма пайпоқ автоматларида тайёрланадиган чоксиз капрон пайпоқ — 28 процент.

«ФЭД», «Зоркий», «Ленинград», «Киев» фотоаппаратлари ва уларнинг объективлари — 21 процент.

Сертуз, серёғ сельдь балиғи — 25 процент.

Камёғ ва ўртача тузланган сельдь, ёғсиз сельдь, зираворли сельдь ва импорт қилинадиган сельдь балиғи — 15 процент.

Янчилган какао — 45 процент.

Жун ва жун аралаш газламадан болалар учун тикиладиган кийимлар чакана нархларини юқорида кўрсатилганича кўпроқ миқдорда камайтиришни таъминлаш ва болалар учун кенг ассортиментдаги кийимларни тайёрлашда тикувчилик саноати корхоналарини манфаатдор қилиш мақсадида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети тикувчилик саноатининг корхоналари болалар кийимини тайёрлаш учун ҳар метри 15 сўмгача бўлган жун ва жун аралаш газламадан фойдаланган вақтда ана шу газламанинг чакана нархларидан давлат бюджети ҳисобига қўшимча равишда 25 процент миқдорида скидка оладилар деб белгиладилар.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қишлоқ жойларида сотиладиган баъзи товарлар (чарм, резина пойафзал ва пийма, зиғир толасидан тўқилган газлама ва улардан тайёрланган ҳамда доналаб сотиладиган буюмлар, мўйна буюмлар, клеёнка, дерматин, гранитоль ва плашчбоп газлама) чакана нархларига устама баҳо қўшишни 1965 йил 25 апрелдан бошлаб бекор қилишга қарор бердилар. Бундан мақсад шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам ана шу товарларни бундан буён бир хил нархларда сотишдир.

Юқорида кўрсатилган товарлар давлат чакана нархларини камайтириш суммаси бир йилга ҳисоблаганда 1124 миллион сўмни, шу жумладан қишлоқ аҳолиси сотиб оладиган товарлар бўйича 520 миллион сўмни ташкил этади.

Бундан ташқари, савдо шохобчаларида бўлган ва аҳолига сотиш учун мўлжалланган товарлар қолдиқлари нархларини камайтириш суммаси 558 миллион сўмни ташкил этади. 1964 йилнинг декабри — 1965 йилнинг февралида савдо шохобчаларида бўлган ва нархлари 400 миллион сўм миқдорида камайтирилган товарлар бу ҳисобга кирмайди.

УЧИНЧИ ЭНЕРГОБЛОК

Тошкент ГРЭСи бинокорлари ва монтажчилари коллективи станциянинг учинчи энергоблокини муддатидан олдин ишга тушириш учун курашмоқда. Бу энергоблокни планда белгиланган июнь ойида эмас, балки май ойида фойдаланиш учун топширишга қарор қилинди. КПСС Марказий Комитетининг Май Чақириқлари қурилиш коллективининг меҳнат ғайратини яна ҳам ошириб юборди.

Алексей Козловский бошлиқ илғор бригада 150 минг киловатт қувватли учинчи турбогенераторни монтаж қилишни тамомлади. Ҳозир уни ишга тушириш олдидан қилинадиган созлаш ишлари кучайтириб юборилди. Насослар, вентиляторлар ва бошқа мураккаб ускуналар обкатка қилинмоқда.

(ЎзТАГ).

«МОЛНИЯ-1» ОРБИТАДА

ТАСС АХБОРОТИ

Ер сунъий йўлдошлари бўлган актив ретрансляторлардан фойдаланиб, олис масофаларда радио алоқаси боғлаш ва телевидение кўрсатиш системасини ишлатиб кўриш программасига мувофиқ, 1965 йил 23 апрелда Совет Иттифоқида алоқа йўлдоши «Молния-1» баланд эллипс орбитага учирилди.

Ҳисоблаш марказининг маълумотларига кўра, йўлдош апогейи Шимолий ярим шарда 39.380 километр ва перигейи Жанубий ярим шарда 497 километр бўлган орбитага чиқарилди. Йўлдошнинг айланиш даври 11 соат 48 минут. Орбитанинг оғиши 65 градус.

Йўлдош ичига телевидение программаларини кўрсатиш ва олис масофаларда радио орқали алоқа боғлаш учун ретрансляция аппаратлари ҳамда команда берадиган — ўлчайдиган комплекс аппаратлари, йўлдошнинг йўлини тўғрилаб ва унинг орбитасини тузатиб турадиган системалар ўрнатилган.

Йўлдош ичидаги аппаратлар қуёш батареялари ва химиявий ток манбаларидан олинган электр қуввати билан таъминлаб турилади.

«Молния-1» алоқа йўлдошини учиришда қўйилган асосий вазифа телевидение программаларини кўрсатиш ҳамда олис масофаларда икки томонлама кўп каналли телефон-фототелеграф ва телеграф алоқаси боғлашдан иборат.

Алоқа йўлдоши ичига ўрнатилган ҳамма аппаратлар, шунингдек Ердаги радиокомплекс нормал ишлаб турибди.

Владивосток билан Москва ўртасида ўтказилган биринчи телевизион программаларни кўрсатиш муваффақиятли ўтди.

БИРИНЧИ МАЙГА АЖОЙИБ СОВҒА

Ўзбекистон ССР савдо министри ўртоқ А. А. САРИМСОҚОВ билан суҳбат

Биринчи май арафасида совет кишиларига хушхабар келди: КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ, халқ истеъмол қиладиган товарлардан айрим турларининг чакана нархлари анча камайтирилди. Шу билан бирга, қишлоқ жойларда бир қанча саноат товарларининг нархлари шаҳарлардаги нархлар даражасигача камайтирилади.

Ўзбекистон Телеграф агентлигининг мухбири республика савдо министри А. А. Саримсоқовга мурожаат қилиб, шу ҳужжатни шарҳлаб беришни сўради.

Халқ истеъмоли товарлари нархининг яна камайтирилиши, — деди министр, — Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг халқ бахт-саодати тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлигини яққол исбот этувчи далиллардан биридир. КПСС Программасининг халқнинг моддий аҳволини ҳамиша юқори даражага кўтаришни кўзда тутган асосий қоидалари ҳозирдаёқ амалга оширилмоқда. Мамлакатимизда кейинги вақтда бу соҳада кўпгина катта тадбирлар амалга оширилди. Уй-жой ва маданий-маиший қурилишнинг анча кенгайтирилганлиги, ишчи ва хизматчилар иш ҳақининг оширилганлиги, колхозчиларга пенсия тўлаш давлат системасининг белгиланганлиги, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тубдан юксалтириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми белгилаган чоралар ана шундай тадбирлардандир. Товарлар чакана нархларининг яна камайтирилиши ва қишлоқдаги нархларнинг шаҳарлардаги нархлар билан бараварлаштирилиши ана шу тадбирларни амалга оширишнинг равшан намунасидир. Экономистларнинг ҳисобига қараганда, республика меҳнаткашлари нархларнинг камайтирилиши натижасида 45 миллион сўмни тежайдилар.

Ҳозирги вақтда жун газлама, шойи газлама, штапель газлама, зиғир толасидан тўқилган газлама, улардан тайёрланган кийимлар, фотоаппаратлар, атторлик буюмлари ва бошқа бир қанча товарларнинг нархлари камайтирилади. Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳали яқиндагина тикув машиналари, соат, пойафзал ва бошқа буюмлар нархининг камайтирилиши орқасида қарийб 12 миллион сўм наф кўрганликларини айтиб ўтиш ўринлидир. Бу тадбирнинг пул ҳисобида ифодалаш қийин бўлган бошқа катта бир фойдаси ҳам бор. Товарларнинг сифати тобора яхшиланмоқда. Ҳозирги кунда харидор айни бир баҳога аввалгидан анча яхшироқ ва кўркамроқ мол сотиб олиши мумкин.

Меҳнаткашларнинг даромадлари ортиб бориши билан уларнинг харид қилиш қобилияти ҳам ўсмоқда. Бу эса товар оборотида ўзининг яққол ифодасини топди. Ўтган йили республиканинг шаҳар ва қишлоқ аҳолисига 1963 йилдагига нисбатан қарийб чорак миллиард сўмлик мол ортиқ сотилди.

Яна бир муҳим тадбир амалга оширилди: сотилаётган товарларнинг хиллари анча кўпайтирилди. Крупа, сабзавот ва картошка, макарон ва нон-булкалар, қанд-шакар, гўшт, ёғ ва энг зарур бошқа товарлар билан савдо қилиш анча кенгайтирилди.

Партия ва ҳукуматнинг халқ фаровонлигини оширишга қаратилган бошқа ҳамма тадбирлари каби нархларнинг яна камайтирилиши ҳам савдо ходимлари зиммасига катта масъулият юклайди. Аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш тўғрисида доим ғамхўрлик қилиш — савдо ходимларининг энг биринчи бурчидир. (ЎзТАГ).

Фарғона область партия комитетининг пленуми

Фарғона область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум ташкилий масалаларни муҳокама қилди.

Г. А. Габриельянц бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан пленум уни Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари вазифасидан озод қилди.

Пленум Ф. Ш. Шамсиддиновни Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари, А. Ф. Гавриловни область партия комитетининг иккинчи секретари қилиб сайлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашди. (ЎзТАГ).

«Ўзбекистон» нашриётининг қирқ йиллиги

24 апрелда Тошкентда «Ўзбекистон» нашриётининг 40 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Партия ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, матбуот, радио, телевидение ходимлари юбилейни нишонлаш учун тўпланишди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг топшириғига биноан нашриёт коллективини юбилей билан табриклади ва унинг самарали фаолиятида янги муваффақиятлар тилади.

«Ўзбекистон» нашриётининг директори Ф. Ю. Юнусов ўз докладида республикадаги энг кекса нашриётнинг қирқ йил мобайнида босиб ўтган йўли ҳақида гапирди.

Юбиляр нашриёт номига кўп табрикномалар ва телеграммалар олинди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

ЯНГИАРИҚ РАЙОНИДАГИ КИРОВ НОМЛИ КОЛХОЗ АЪЗОЛАРИ УМУМИЙ ЙИҒИЛИШИНИНГ УМУМКОЛХОЗ «ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ КИТОБИ» ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН ҚАРОРИ ҲАҚИДА

КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини муваффақиятли бажариш, жамоат хўжалигини юксалтиришдан колхозчиларнинг моддий манфаатдорлиги принципларини амалга ошириш, ижтимоий манфаатларни шахсий манфаатларга тўғри қўшиб олиб бориш мақсадида Хоразм область Янгиариқ районидаги Киров номли колхоз аъзолари ўзларининг 1965 йил 16 апрелдаги умумий йиғилишларида умумколхоз «Шавкатли Меҳнат Китоби» таъсис этишга қарор қилдилар. Ишлаб чиқилган низомга биноан, бу китобга меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришган пахтакорлар, чорвадорлар, пиллачилар ва бошқа колхозчиларнинг номлари ёзилади ва уларнинг фотосуратлари қўйилади. «Шавкатли Меҳнат Китоби»га номлари ёзиладиган колхозчиларни мукофотлаш учун пул маблағлари ажратишга қарор қилинди.

Бу тадбир пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун ва қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини кўпайтириш учун колхозчиларни маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантиришни муваффақиятли уйғунлаштириш воситаларидан бири эканлигини назарда тутиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Янгиариқ районидаги Киров номли колхоз аъзолари умумий йиғилишининг умумколхоз «Шавкатли Меҳнат Китоби» таъсис этиш тўғрисида чиқарган қарорини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига Киров номли колхоз аъзоларининг ташаббусини қўллаб-қувватлаш юзасидан тегишли ишларни ўтказиш ва қишлоқ меҳнаткашлари орасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, уларни КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини муваффақиятли амалга оширишга сафарбар этиш соҳасидаги бошқа зарур тадбирларни ишлаб чиқиш таклиф этилди.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетига Киров номли колхознинг ташаббуси республиканинг колхоз ва совхозларида қандай оммалаштирилаётганлигини кенг ёритиш таклиф этилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўртоқ Г. А. Габриельянцни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари қилиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Гайк Аветисович **Габриельянц** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА,
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил 24 апрель.

СОВЕТ—МОНГОЛ АХБОРОТИ

Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Цеденбал бошчилигидаги Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси КПСС Марказий Комитети ва СССР ҳукуматининг таклифига биноан, 11 апрелдан 23 апрелгача расмий дўстона визит билан Совет Иттифоқида бўлди.

Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг СССРда бўлиши тўғрисидаги совет — монгол ахборотида бундай дейилади: делегация Москва, Минск, Волгоград, Омск, Иркутск, Братскка борди, совет халқининг турмуши билан, коммунистик қурилишда унинг эришган ютуқлари билан танишди. Совет кишилари делегацияни ҳамма жойда шоду хуррамлик билан ғоят самимий кутиб олдилар. Бу эса Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси халқлари ўртасидаги чинакам қардошларча муносабатлар ифодасидир.

Монголия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси Совет Иттифоқида бўлган вақтда учрашувлар ва музокаралар бўлиб ўтди. Бу учрашув ва музокараларда қуйидаги кишилар қатнашдилар:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев; КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин; КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Г. И. Воронов; КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Шелепин; КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов; СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари П. Ф. Ломако, М. А. Лесечко; СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико; ташқи савдо министри Н. С. Патоличев; СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, шунингдек СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, СССРнинг Монголия Халқ Республикасидаги элчиси Л. Н. Соловьев, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Н. Г. Судариков;

Монголия томонидан — Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. Моломжамц, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Майдар, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Монголия Халқ Республикаси Госпланининг раиси Т. Рагча, Монголия Халқ Республикаси қишлоқ хўжалик министри Б. Балжинням, Монголия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри М. Дугэрсурэн, Монголия Халқ Республикаси саноат министри П. Дамдин, Монголия Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Н. Лувсанчултэм, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг бўлим мудири Г. Очирбат, шунингдек Монголия Халқ Республикаси Госплани раисининг ўринбосари Д. Салдан, Монголия Халқ Республикаси қишлоқ хўжалик министрининг биринчи ўринбосари Л. Рэнчин, Монголия Халқ Республикаси Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси ва биринчи бўлимининг мудири Д. Чимиддорж, Монголия Халқ Республикаси СССРдаги элчихонасининг маслаҳатчиси М. Чимиддорж, Монголия Халқ Республикаси Ташқи ишлар министрлиги 3-бўлимининг мудири Д. Эрдэнбилэг.

Самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида томонлар ўз мамлакатларида социализм ва коммунизм қурилишининг энг муҳим вазифалари тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар, совет — монгол муносабатлари ва бу муносабатларни янада ривожлантириш масалаларини, шунингдек ҳозирги халқаро аҳвол ҳамда жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати проблемаларини муҳокама қилдилар.

Монгол томони Совет Иттифоқи тинчлик, демократия ва миллий мустақиллик учун курашаётган барча халқларга беғараз ёрдам ва мадад кўрсата бориб, жаҳон революцион ҳаракати олдидаги ўз интернационал бурчини шараф билан бажараётганлигини таъкидлади.

Совет томони монгол халқи социализм қуришда, миллий экономикани юксалтиришда, маданият ва фанни ривожлантиришда Монголия Халқ революцион партияси раҳбарлигида жуда катта муваффақиятларга эришганлигини қардошларча бирдамлик ва ғоят зўр мамнуният ҳисларига тўлиб таъкидлади.

СССР ҳукумати билан Монголия Халқ Республикаси ҳукумати Монголия Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи экономикасининг муваффақиятли ривожланиши ҳар икки мамлакат халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушади ва бутун жаҳон социализм системасининг қудратини оширади, деб ҳисоблаб, СССР билан Монголия Халқ Республикаси ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришга қаратилган конкрет тадбирларни келишиб олдилар. Совет Иттифоқи мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг тўртинчи беш йиллик планини (1966 — 1970 йиллар) амалга оширишда Монголия Халқ Республикасига кўмаклашади ва кенг, ҳар томонлама ёрдам беради.

Фикр олишув вақтида ҳозирги халқаро аҳволга баҳо беришда қарашларнинг тамомила бир хил эканлиги аниқланди.

СССР билан Монголия Халқ Республикаси Америка империализмининг Ҳинди-Хитой халқларига қарши агрессиясини, кейинги вақтларда бу агрессиянинг кенгайтирилиши ва кучайтирилишини қатъий қоралайдилар, шу агрессия натижасида бу районда кескин ва хатарли вазият вужудга келди.

Совет делегацияси Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати билан аҳдлашиб олинганига мувофиқ, Вьетнам Демократик Республикасининг хавфсизлигини муҳофаза этиш ва унинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш мақсадида ёрдам кўрсатиш учун СССР ҳукумати амалий чоралар кўраётганлигидан Монголия делегациясини хабардор қилди. Совет ва монгол халқлари Жанубий Вьетнам халқининг қўлига қурол олиб, Жанубий Вьетнамни озод қилиш Миллий фронти раҳбарлиги остида АҚШ агрессиясига қарши олиб бораётган адолатли кураши билан ўзларининг бирдам эканликларини ва бу адолатли курашни қўллаб-қувватлаётганликларини билдирадилар.

СССР ва Монголия Халқ Республикаси ҳукуматлари Хитой Халқ Республикасининг ажралмас қисми бўлган Тайванни озод қилиш учун Хитой халқи олиб бораётган адолатли курашни қўллаб-қувватлаётганликларини билдирадилар; Америка қўшинлари Жанубий Кореядан тезроқ олиб чиқиб кетилиши учун корейс халқининг олиб бораётган курашини батамом қўллаб-қувватлаётганликларини билдирадилар; Америка ҳарбийлари Япония территориясидан ўзларининг агрессив мақсадларида фойдаланаётганликларига қарши япон халқининг олиб бораётган кураши билан бирдамдирлар; АҚШнинг империалистик доиралари революцион Кубага нисбатан ўтказиб келаётган агрессия ва иғвогарликлар қилиш сиёсатини кескин қоралайдилар; иккинчи жаҳон урушининг Европадаги қолдиқларини немис халқининг туб манфаатларига, Европада ва бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш манфаатларига мувофиқ равишда СССР ва Германия Демократик Республикаси ҳукуматлари илгари сурган амалий таклифлар асосида тугатишни талаб қиладилар.

Совет Иттифоқи ва Монголия Халқ Республикаси турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборат ленинча принципга қатъиян амал қилиб, ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун, халқаро кескинликни юмшатиш учун изчиллик билан курашмоқдалар.

Монголия Халқ Республикаси Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий консультатив комитети кенгашининг хулосаларига тўла равишда қўшилади ҳамда ҳар қандай шаклдаги кўп томонли ядро кучлари деган кучларни вужудга келтириш Ғарбий Германия реваншчиларини ядро қуролига шерик қилиш бўлур эди, бу эса фақат Европада эмас, балки бутун дунёда ҳам вазиятни кескинлаштиришга олиб келган, халқлар хавфсизлигига жиддий таҳдид солиб қўйган бўлур эди, деб ҳисоблайди.

СССР ва Монголия Халқ Республикаси ҳукуматлари мустамлакачилик қолдиқларини батамом тугатиш учун янги мустамлакачиликнинг ҳамма шаклларига қарши курашмоқдалар, озодлик ва миллий мустақилликни қўлга киритиш ва мустаҳкамлаш учун империалистларнинг ҳар қандай кирдикорларига қарши курашаётган Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларини батамом қўллаб-қувватлаётганликларини билдирадилар.

Монголия Халқ Республикаси ташқи сиёсат соҳасида актив фаолият кўрсатаётганлигини совет томони зўр мамнуният билан қайд қилиб ўтади. СССР ва Монголия Халқ Республикаси ҳукуматлари империализм ошкора дағдаға ва агрессив ҳаракатлар қилаётган бир вазиятда жаҳондаги барча прогрессив кучларнинг, барча эрксевар халқларнинг, барча социализм мамлакатларининг бирлиги ва империализмга қарши коллектив бўлиб ҳаракат қилишлари империалистик агрессияга қаршилик кўрсатиш ва зарба беришнинг энг самарали воситаси бўлиб қолмоғи керак, деб ҳисоблайдилар.

Ҳар иккала томон ҳозирги замон халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати масалаларида ўзларининг қарашлари ва позициялари бир-бирига тамомила мос бўлиб тушаётганлигини мамнуният билан қайд қиладилар. Томонлар жаҳон коммунистик ҳаракатидаги келишмовчиликларни бартараф қилиш ва унинг жипслигини мустаҳкамлаш йўллари ҳақида фикрлашиб олдилар. Улар коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1965 йил 1—5 мартда Москвада бўлиб ўтган Маслаҳат учрашуви келишмовчиликларни бартараф этиш йўлларини қидиришга ўз ҳиссасини қўшди, деб ҳисоблайдилар ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати сафларини жипслаштириш соҳасида Москвадаги учрашув тавсия этган коллектив ҳаракатларда актив қатнашишга ўзларининг тайёр турганликларини билдирадилар.

Томонларнинг фикрича, империалистик кучлар кўп жиҳатдан халқаро коммунистик ҳаракатдаги ва социалистик ҳамдўстликдаги келишмовчиликлардан фойдаланишни мўлжаллаб, ўз фаолиятини кучайтирмоқда ва иғвогарона ҳаракатлар қилмоқда. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Монголия Халқ революцион партияси вужудга келган вазиятда барча коммунистик партиялардан коммунизм иши учун ўзларининг интернационал масъулиятларини ҳар қачонгидан ҳам энг кўп даражада тушуниб иш тутиш талаб қилинади, деб ҳисоблайдилар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Монголия Халқ революцион партияси партиялар ўртасида ўрнатилган турли шаклдаги алоқалар ва муносабатларни бундан буён ҳам ривожлантира бериш, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг актуал проблемалари устида, ҳар иккала партияни қизиқтираётган масалалар устида бир-бирлари билан маслаҳатлашиб ва фикрлашиб туриш ниятидадирлар.

Монголия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети ва Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг топшируvига биноан, Л. И. Брежнев ва А. Н. Косигин ўртоқларни ўзлари учун қулай фурсатда Монголия Халқ Республикасига ташриф этишга таклиф қилди. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати бу таклифни миннатдорчилик билан қабул қилдилар.

Ахборотни КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал имзоладилар.

(ТАСС).

БАЙРАМ ВАХТАСИДА

КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқлари цехимиз коллективининг меҳнат ғайратини ошириб юборди. Ҳар бир ишчи олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажараётир. Эркин Юсупов бошқараётган коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари айниқса яхши натижаларга эришмоқдалар. Ишчилардан А. Муҳамедов, Э. Холқосимов, М. Аҳмедов ўртоқлар ҳар сменада планга қўшимча маҳсулот тайёрлашга эришаётирлар.

Бу йилги байрамни алоҳида қувонч билан кутиб олаётирмиз. Иттифоқимизда биринчи бўлиб бизнинг корхонамиз «ЧЭМ2» маркали локомотивларни капитал ремонт қилишни ўзлаштирди. Бу мураккаб вазифани кўнгилдагидек адо этиш учун анчагина тайёргарлик ишлари кўрилди. Кадрларнинг малакаси оширилди. Шунинг учун ҳам янги типдаги тепловозларни ремонт қилиш технологияси тез ўзлаштирилди.

Ғилдирак цехининг азаматлари ҳам локомотивлар ремонтини тезлаштиришга катта ҳисса қўшмоқда. Улар ғилдиракларни тез ва соз тайёрлаб, тепловоз цехига ўз вақтида етказиб бераётирлар.

У. МУҲАМЕДОВ,
Тошкентдаги «Октябрь революцияси» тепловоз-вагон ремонт заводи тепловоз цехининг ишчиси.

Суратда Олмалиқдаги мис эритиш заводининг илғор ишчиси — ёш металлург Шотурсун Шоносировни кўриб турибсиз. У кунлик топшириқларни ошириб бажариш билан 1 Майга муносиб совға тайёрламоқда. И. Глауберзон фотоси.

ПАРТИЯМИЗНИНГ ТАРИХИЙ СЪЕЗДИ

(РСДРП III СЪЕЗДИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ)

Бундан 60 йил муқаддам Лондонда партиямизнинг тарихий III съезди бўлиб ўтди. Съезд биринчи рус революцияси юксалаётган даврда йиғилди. Съезд тобора авж олиб бораётган бу революциянинг туб масалаларини таҳлил қилиб, пролетариатнинг революция йўлбошчиси сифатидаги вазифаларини белгилаб берди. Партиямиз ҳаётида энг муҳим босқич бўлган бу съезд революциянинг характери ва ҳаракатлантирувчи кучларини марксча-ленинча таърифлаб берди, партияни революцион марксистик стратегия плани ва тактика йўли билан қуроллантирди, партияни мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнади.

Маълумки, ўша пайтда меньшевикларнинг оппортунизм ва ажратувчилик ҳаракатлари натижасида РСДРП икки фракцияга ажралган эди. Большевиклар билан меньшевиклар орасидаги келишмовчилик борган сари чуқурлашиб борди. Большевиклар ва меньшевикларнинг революция характерига, унинг ҳаракатга келтирувчи кучларига ва мазкур революцияда пролетариатнинг вазифаларига муносабатлари бир-бирига қарама-қарши эди. Шу сабабли меньшевиклар Женевада ўз конференцияларини ўтказишга мажбур бўлдилар. Шунинг учун ҳам В. И. Ленин ажралишнинг моҳияти ҳақида гапириб, буни икки съезд, икки партия, деб атади.

В. И. Ленин съезд ишларига раҳбарлик қилди. Съезд революцияда партиянинг тутадиган йўлини меньшевикларнинг иштирокисиз ва уларга қарши кураш жараёнида ишлаб чиқди. Съезд қабул қилган резолюцияларни В. И. Ленин ёзган эди. Бу ҳужжатларда буржуа-демократик революциясининг ўсиб социалистик революцияга айланишининг тактика йўллари белгилаб берилди.

1905 йилги революция жараёни большевикларнинг ленинча тактикаси тўғрилигини тасдиқлади. Пролетариатнинг демократик революциядаги гегемонлиги муқаррар бўлди. Гарчи бу революция ўзининг социал мазмуни жиҳатидан буржуа-демократик революцияси бўлган бўлсада, кураш воситалари, ишчилар синфининг етакчи роль ўйнаганлиги жиҳатидан пролетар революцияси эди. Шунинг учун ҳам Ленин бу революцияни буюк ва қудратли революция деб атади.

В. И. Лениннинг съезддан икки ой кейин босилиб чиққан «Демократик революцияда социал-демократиянинг икки тактикаси» номли гениал асари илмий социализм назариясига қўшилган бебаҳо ҳисса бўлиб, унда марксизм тарихида биринчи марта империализм даврида буржуа-демократик революциясининг ўзига хос хусусиятлари, унинг ҳаракатлантирувчи кучлари ва истиқболлари назарий жиҳатдан умумлаштириб берилди. Бу асарда партиянинг назарияси, стратегия ва тактикаси аниқ белгилаб берилди, капиталистик тузумни тугатишни ўз олдига вазифа қилиб қўймаган буржуа-демократик революциясини янги босқичга, яъни чоризмни бутунлай ағдариб ташлаб, социалистик жамият барпо этувчи революцияга айлантириш вазифалари ишлаб чиқилди. В. И. Лениннинг социалистик революция тўғрисидаги таълимоти Троцкийнинг перманент революция «назарияси»га қақшатқич зарба берди, меньшевикларнинг буржуа-демократик революция билан социалистик революция ўртасида мамлакатда капиталистик йўлдан ривожланадиган узоққа чўзилувчи тарихий давр бўлиши шарт, деган тасаввурларини чилпарчин қилиб ташлади. В. И. Ленин марксизм душманларининг социалистик революция учун ҳали Россияда шарт-шароит йўқ, ҳали пролетариат озчиликни ташкил қилади, деган даъволарини фош қилиб, пролетариатнинг куч-қудрати чексиз эканлигини, унинг курашида деҳқонлар ҳар тарафлама мадад беражагини таъкидлаб, «Биз узлуксиз революция тарафдоримиз, биз ярим йўлда тўхтаб қолмаймиз» деди.

В. И. Ленин капитализмнинг империализм даврида иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан ғоятда notекис ривожланишини исботлаб, дастлаб алоҳида олинган бир мамлакатда ёки бир неча мамлакатда социализм ғалаба қилиши мумкин, ҳамма мамлакатларда айни бир вақтда социализм ғалаба қилиши мумкин эмас, деган янги хулоса чиқарди. Бу хулоса социалистик революция назариясини ривожлантиришда жуда катта қадам бўлди, ишчилар ҳаракати ва унинг авангардига революцион ташаббускорликни ривожлантириш учун равшан истиқбол очиб берди.

В. И. Лениннинг социалистик революция тўғрисидаги назарияси нақадар доно эканлигини ҳаёт тасдиқлади. Чор Россияси тупроғида социалистик революция ғалаба қилди. Лениннинг, империализм даврида пролетар революцияси даставвал бир мамлакатда ғалаба қилиши лозим деган хулосаси ҳаётда ўз аксини топди. Тарихий тараққиётнинг шундан кейинги бутун жараёни Ленин айтганидек ўзгариб борди. Жаҳон социалистик системаси ташкил топганлиги улуғ Ленин башоратининг ҳозирги даврдаги қонуний якунидир. Халқ демократияси мамлакатларидаги революциялар ўз тараққиётида икки босқични босиб ўтди. У дастлаб халқ демократик революцияси сифатида бошланиб, кейинчалик социалистик революцияга ўсиб ўтди.

Жаҳон социализм системасининг вужудга келиши, унинг иқтисодий ва ҳарбий куч-қудратининг ўсиши Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқлари миллий озодлик ҳаракатларининг ривожланиши учун буюк намуна бўлди. Бу ҳол Лениннинг «Европалик онгли ишчининг энди осиёлик ўртоғи борки, бундай ўртоқларнинг сони эса кунлаб эмас, балки соатлаб ўсади» деган башорати биз яшаб турган ҳозирги даврда янги куч билан жаранглаётганини кўрсатади.

Осиёда бошланган озодлик кураши Африка ва Латин Америкасига кўчганлиги қонуний процессдир. Кубада юз берган миллий озодлик ҳаракати чуқурлашиб социалистик революцияга айланди. Бу революциянинг ғалабаси Америка қитъасида социализм машъалини ёқди ва миллий озодлик ҳаракатига кучли таъсир кўрсатмоқда. Кейинги 20 йил ичида 60 дан зиёд мамлакатда бу ҳаракат ғалаба қилганлиги миллий озодлик ҳаракатининг ғолибона юриши социалистик системанинг тараққиёти билан бевосита боғлиқ эканлигидан яққол далолат бериб турибди.

Коммунистик ва ишчи партиялар социалистик революция ҳақидаги ленинча назарияни тан олмай бузиб талқин этаётган ўнг социалистлар ва ревизионистларнинг сохта уйдирмаларига кескин зарба бермоқдалар.

Сектантлар ва догматикларнинг даъвосича, модомики капитализм системаси социализмга ўтиш учун умуман етилган экан, демак исталган пайтда социалистик революцияни бошлаб юбориш мумкин эмиш. Бу хилдаги қарашлар марксизм-ленинизмга зид бўлган сафсатабозлик ва авантюризмдан бошқа нарса эмас. Ленинизм таълим берадики, воқеаларнинг жараёни туфайли ўз тажрибаси билан революцияга тахт турган халқ оммасигина уни амалга оширишга кўтарилади.

Ҳамиша ғолиб ва доимо ижодий ривожланиб борувчи марксча-ленинча таълимот халқаро коммунистик ҳаракат тажрибаси асосида бойиб бормоқда ва жамият ҳаётига ҳал этувчи таъсир кўрсатмоқда. Ҳозирги вақтда социалистик революция ҳақидаги ленинча назария янги тажриба, янги тарихий вазиятни ўрганиш ва умумлаштириш асосида ижодий ривожлантирилмоқда. КПСС XX, XXII съездлари қарорларида, КПСС Программасида, коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг Москва кенгашлари материалларида ленинча назария янада ривожлантирилди. Бу ҳужжатларда, ҳар бир мамлакатда пролетар революциясини вазият тақозо қилган шароитда ишчилар синфи, халқ оммаси амалга оширади, деган марксча-ленинча қоида қайд этилди.

Империализм мавжуд экан, Америка империализми Вьетнамга агрессия қилаётган ҳозирги пайтда жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирлиги, барча социалистик мамлакатларнинг бирдамлигини мустаҳкамлаш, коммунистик ҳаракатдаги мавжуд келишмовчиликларни бартараф қилиш ниҳоятда зарур. Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг шу йилнинг мартида Москвада бўлиб ўтган маслаҳат кенгаши ҳозирги мавжуд келишмовчиликлар коммунистик партияларнинг сиёсий йўлига, шу партиялар назарияси ва тактикасининг кўпгина муҳим проблемаларига дахлдор эканлиги хусусида Маслаҳат кенгаши қатнашчилари «коммунистик партияларни бирлаштириб турган нарса ҳозирги пайтда уларни бир-биридан ажратиб турган нарсадан анча кучлироқ эканлиги»ни таъкидладилар.

В. И. Лениннинг социалистик революция назарияси, ленинизмнинг стратегияси ва тактикаси жаҳон коммунистик ҳаракати учун раҳбар принципдир. Тарих тажрибаси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси барча қардош коммунистик партиялар учун меҳнаткашларни капиталистик қулликдан ва миллий зулмдан қутқаришда, мустаҳкам тинчлик, демократия ва социализм учун курашда намуна эканлигини кўрсатмоқда.

С. НОСИРХЎЖАЕВ,
тарих фанлари кандидати.

«ЁШ ЛЕНИНЧИ» 40 ЁШДА

ЁШЛИК САДОСИ

Чиндан ҳам етти йилликнинг якунловчи баҳори жуда серфайз, саналарга бой. Тўйларга тўй уланиб кетяпти. Баҳор байрами — 1 Май шодиёнасига Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллик юбилейи уланади. Ёш металлургларнинг пландан ташқари эритаётган пўлатлари, навқирон бинокорлар битказаётган янги-янги бинолар, миришкор пахтакорлар ҳосил қилаётган ям-яшил квадратлар, ёш ижодкорлар қалб ҳароратлари сингган асарлар — ҳамма-ҳаммаси комсомолнинг шонли қирқ йиллик тўйига армуғондир. Шу сўлим баҳор кунларида, улуғ айём арафасида Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети органи «Ёш ленинчи» газетасининг ҳам қирқ йиллик юбилейи муборакбод этилаётганлиги қувончлидир.

Қирқ йил! Бу давр газета ҳамда унинг ходимлари учун ўсиш, улғайиш, камолотга эришишнинг катта синов йиллари бўлди. Газета бугунги саодатли ҳаётимиз учун олиб борилган шонли курашларни ўз саҳифаларида ёритиб келди. Унинг саҳифаларини варақлар эканмиз, у босиб ўтган катта йўл кўз олдимизда яна бир бор жонланади.

Ўзбекистон ССР ташкил этилгач, Ўзбекистон ЛКСМ ташкилот бюроси ўзбек тилида республика комсомол газетасини нашр этиш тўғрисида қарор қабул қилди. 1925 йилнинг 8 февраль куни Ўзбекистон ёшлари ҳаётида унутилмас воқеа юз берди. Шу куни ўзбек комсомол-ёшларига уларнинг энг яқин дўсти, маслаҳатчиси «Ёш ленинчи» газетасининг биринчи сони тақдим этилди.

Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи ташкилот бюросининг органи бўлган «Ёш ленинчи» дастлаб «Қизил Ўзбекистон» (ҳозирчи «Совет Ўзбекистони») газетасига илова тарзида нашр этилди.

„Ёш ленинчи»нинг биринчи сонида босилган Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи ташкилот бюросининг раиси В. Глазковнинг «Катта муваффақият» сарлавҳали мақоласида газета олдида турган вазифалар айтиб ўтилган. «Газета комсомол ва бутун ёшларни ленинизм руҳида тарбиялаш учун қуролдир, — дейилади мақолада, — ишчи-деҳқон ёшлари оммасига комсомолнинг ёрдамчилик ролини англатишда газетанинг аҳамияти катта. Унинг ёрдами билан партия учун янги кучлар тайёрлаб, ленинизм учун курашишда сафларимизни мустаҳкамлаймиз. Газетанинг номи бекорга «Ёш ленинчи» деб қўйилгани йўқ. Бу, бизни ўз исмига лойиқ курашишга даъват этади. Бу газета батрак, камбағал ёшларнинг бойлар, муштумзўрларга қарши курашида, жангида ташкилотчи бўлсин. Пролетар ҳокимиятини мустаҳкамловчи партия, ҳукумат атрофига ёшларни тўпласин. Газета комсомолнинг сиёсий, маданий тараққийсида биринчи ёрдамчи бўлсин. Ўзининг газетасини ўқимаган, олмаган бирор комсомол ҳам қолмасин. Газета қизиқ бўлсин десангиз, мухбир бўлинг, ўзингиз ёзинг, уни қишлоқда тарқатинг. Ўқувчилар талабига сезгирлик билан жавоб беринг, улар билан катта алоқа боғлаш керак. Мана, бизнинг шиоримиз».

«Ёш ленинчи» ўзининг биринчи сонидан бошлабоқ газетхонларнинг меҳр-муҳаббатини, эътиборини жалб этишга, юқорида қўйилган вазифаларни бажаришга ҳаракат қилди. Ёшлар уни севиб ўқишар, навбатдаги сони қачон чиқишини орзиқиб кутишарди. Ҳозирги пайтда юз минг нусхага яқин босилаётган «Ёш ленинчи» ўша кезларда ҳафтада бир марта 1700 нусхада нашр этиларди. Кўп ўтмай ёшларнинг бу севимли газетаси мустақил нашр этила бошланди. Унинг саҳифаларида коллектив хўжаликнинг дастлабки пайтларидаги иш тажрибалари, партия, ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги кўрсатмалари тўлалигича ўз ифодасини топди.

Қирқ йилдирки, республика ёшлари ҳаётининг ойнаси — «Ёш ленинчи» комсомолларнинг, йигит-қизларнинг ҳамкори, дўсти бўлиб келмоқда. Биз, бугунги кунда газетанинг босиб ўтган сермазмун йўлига назар ташлар эканмиз, унинг ҳар доим партия раҳбарлигида республика комсомол ташкилоти, у амалга ошириб келаётган жанговар ишлар билан ҳамоҳанг одим ташлаб келаётганлигини кўрамиз.

Газета биринчи навбатда мамлакатимизда социализм ғалабаси учун олиб борилган курашда республика партия ва комсомол ташкилотларининг энг яқин жанговар ёрдамчиси бўлиб келди. Республикамизда саводсизликни тугатиш, хотин-қизларнинг тўла озодлигига эришиб, қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ҳамда пахта мустақиллиги учун кураш олиб борилган йилларда газета ҳам актив иштирок этди.

«Ёш ленинчи» газетаси республикада биринчи беш йиллик гигантларини барпо этиш, маданий революцияни амалга ошириш борасида республика комсомоли Марказий Комитетининг энг яқин ёрдамчиси бўлиб хизмат қилди. Чирчиқ электрохимия, Тошкент тўқимачилик комбинатларини ва йирик ирригация иншоотларини барпо этишда йигит, қизларни янги зафарлар сари йўллади, илҳомлантирди.

Газета ўзбек совет адабиётининг шаклланиши ҳамда камолотга етишида ҳам ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Атоқли шоир ва адибларимиз Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор, Уйғун, Шароф Рашидов, Мақсуд Шайхзода, Зулфия, Миртемир, Амин Умарийларнинг илк асарлари дастлаб «Ёш ленинчи» газетаси орқали ўқувчиларга етиб борди.

«Ёш ленинчи» газетаси ўз навбатида журналист кадрлар ўчоғи ҳамдир. Ҳ. Ёдгоров, А. Исмоилов, Т. Соатов, С. Тиллаев, Р. Муҳаммадиев, Ф. Нуруллаев каби ўнлаб қаламкашлар ўз журналистик фаолиятларини шу газетада бошлашган ва вояга етишган. Биз газетанинг шонли қирқ йиллик юбилейи нишонланаётган шу кунларда уларни ҳурмат, иззат-икром билан тилга оламиз.

Ўзбекистон комсомолининг XII съезди ёшларни Мирзачўлни обод қилиш, қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш учун юриш бошлашга чақирди. Ўша кунларда ўн мингдан ортиқ йигит ва қиз қўриққа отланди. Газета ана шу жасур авлоднинг ватанпарварлик ҳаракатига кенг ўрин бериб: «Ёшлар, Мирзачўлни, қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришга!», «Мирзачўлни Комсомолободга айлантирамиз!» шиорлари остида махсус сон, разворот ва саҳифалар уюштирди. Чўлга комсомол йўлланмаси билан келган Қувондиқ Абдураззоқов, Инобат Охунова, Раъно Аминова, Матлуба Назарова каби ёшларнинг меҳнатдаги жасорати газета орқали минглаб ёшларга, комсомол аъзоларига етказилди ва намуна бўлиб хизмат қилди.

Жонажон Коммунистик партиямизнинг XXII съезди мамлакатимизда инсониятнинг эзгу орзуси — коммунизм қуришнинг ёрқин режаларини белгилаб берди. Съезд қабул қилган янги Программа билан қуролланган халқимиз коммунизмнинг моддий-техника базасини тезроқ барпо этиш ишига актив киришиб кетди. Серқуёш республикамиз бу шарафли ишга асосан ўзининг «оқ олтин»и билан ҳисса қўшади. Шу сабабли ҳам ўзбек халқи она-Ватанга ҳар қачондагидан мўл ва арзон пахта етказиб беришга бел боғлади. Республика комсомоли пахтачиликни комплекс механизациялаштиришни оталиққа олди. Газета бу ишда ҳам актив қатнашди. Унинг саҳифаларида ёшларни техникани ўрганишга чорловчи жанговар чақириқлар, мақолалар янгради.

Республика комсомол ташкилоти ёш механизатор кадрлар тайёрлашни оталиққа олиб, катта ишларни амалга ошираётир. 1965—1966 йиллар мобайнида 100 минг механизатор кадр тайёрланади ва уларнинг малакалари оширилади. Шу муносабат билан газетада «Қишлоқда яшайсанми, техникани бил!» рубрикаси очилди. Бу рубрика остида турли материаллар ёритилмоқда.

Газета катта химия учун юриш бошланганда, Бухоро—Урал газопроводини барпо этишда ёш қурувчилар билан ҳамнафас бўлди. Комсомол зарбдор қурилишлари ҳамиша газетанинг диққат-эътиборида.

Коммунистик жамият кишисини тарбиялашнинг энг яхши формаларидан бири — коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари ҳаракати ҳисобланади. Газета ўз саҳифаларида келажак разведкачиларининг меҳнатини, турмушини, дам олишини, ўқишини ва янгиликлар яратиш йўлида олиб бораётган ижодий меҳнатларини мунтазам равишда ёритиб боряпти.

Кейинги пайтларда ўсмирлар тарбиясига ва комсомол ташкилотлари фаолиятларини ёритишга эътибор анча кучайтирилди. Газета саҳифаларида «Комсомол ходимлари ҳақида ҳикоялар», «Комсомол активлари, сизлар учун», «Комсомол етакчилари минбари» сингари янги рубрикалар пайдо бўлди.

Халқнинг «Дўстлик қалин бўлса, Ватан бақувват бўлади» деган ҳикматли гапи бор. Газета ўзининг амалий ишида КПСС Программасида кўрсатиб берилган йўлдан бориб — социалистик миллатларнинг ижодий кучлари ҳар томонлама гуллаб-яшнаётганлигини, уларнинг коммунистик қурилишда эришаётган ютуқларини газетхонларга таништириб боришга алоҳида эътибор бермоқда. Ўрта Осиё, Қозоғистон, Озарбайжон республикалари комсомол газеталари билан бир неча марта бирлашган сонларнинг чиққанлиги, Украина, Грузия, Болтиқ бўйи республикалари ёшлар газеталари билан бир неча бор саҳифалар алмашилганлиги бунинг яққол далилидир.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалигимизни ривожлантиришда ғоят муҳим ва ҳаёт тақозо этган масалани муҳокама қилди. Пленум қабул қилган қарорлар барча совет кишилари сингари редакциямиз ижодий коллективини ҳам янада янги ижодий ишларга руҳлантириб юборди. Газета ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида республика олдида турган вазифаларни бажаришга сафарбар қилиш ишидаги катта хизматларини эътиборга олиб ҳамда биринчи сони чиққан кунга 40 йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. Бу олий мукофот ёш қаламкашларимизни ҳар галгидек совет матбуоти олдида турган шарафли вазифани муваффақият билан бажариш йўлида ўзларининг бутун қобилиятларини, талантларини ва сўз хазиналарини ишга солишга отлантирди. Ҳар доим Ленин партияси ва шонли комсомол иши учун кучимизни, ғайратимизни аямаймиз. Қалбимиз ҳароратини партия, халқимизга бағишлаймиз.

А. ВАҲОБОВ,
«Ёш ленинчи» газетасининг редактори.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЧИНАКАМ ТЎҒРИ ЙЎЛ

Моддий манфаатдорлик принципларига ҳамиша амал қилиш социалистик хўжаликни ривожлантиришнинг чинакам тўғри йўлларидан биридир. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми ҳам буни алоҳида кўрсатиб ўтди. Дарҳақиқат қаерда моддий манфаатдорлик принципларига оғишмай амал қилинса, ўша ерда меҳнаткашларнинг ташаббускорлиги ортади, кўплаб маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Каттақўрғон районидаги Ленин номли колхоз правлениеси ва партия ташкилоти колхозчиларнинг ўз меҳнатларининг натижасидан моддий манфаатдорлигини кучайтириш учун барча чораларни ишга солмоқдалар.

Шунинг учун ҳам мазкур хўжалик пахтачиликда ҳам, чорвачиликда ҳам, шунингдек қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам ажойиб натижаларга эришмоқда. Колхоз аъзолари эса бой-бадавлат турмуш кечирмоқдалар. Районда чиқадиган **«Зарафшон»** газетаси мазкур колхознинг моддий манфаатдорликни ошириш соҳасидаги ажойиб, ибратли ишларига бағишлаб қўш саҳифа материал берди. Қўш саҳифада қишлоқ коммунистларининг артель экономикасини ривожлантиришда ҳамда қишлоқ меҳнаткашлари фаровонлигини оширишда эришаётган зўр муваффақиятлари тўғрисида ҳикоя қилинади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИДА *босилгандан* КЕЙИН

«УЙСОЗЛАР»

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил февраль ойи сонларидан бирида босилган «Уйсозлар» сарлавҳали танқидий мақолага Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги «Главстройиндустрия»дан қуйидаги жавоб олинди.

Танқидий мақолада Фарғонадаги 3-уй-жой ва маиший буюмлар ишлаб чиқариш заводи сифатсиз маҳсулот тайёрлаётгани жуда тўғри кўрсатилган. «Главстройиндустрия» йўл қўйилган камчиликларни тугатиш юзасидан қуйидаги тадбирларни белгилади.

Тайёр маҳсулотларни истеъмолчиларга паспортсиз юбориш қатъий ман этилди. Сифатсиз ва давлат стандартига мос келмайдиган маҳсулотлар жойларга юборилгани аниқланган тақдирда кетган сарф-харажатлар айбдорлардан ундириб олинади. Маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштириш, Москва ва Ленинград саноат корхоналари коллективларининг ташаббуси асосида фақат аъло сорт маҳсулот ишлаб чиқариш масаласи ишлаб чиқариш кенгашида муттасил муҳокама қилиб борилади. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли саноат корхоналари, қурилиш объектларида аъло сифатли маҳсулот тайёрлаш масаласи министрлик коллегиясида кўрилиб, тегишли қарор қабул қилинди. Паст сифатли маҳсулот тайёрлашга йўл қўйган корхона раҳбарларига нисбатан қаттиқ чора кўрилди.

ДАСТЛАБКИ БАСТИЛИЯ

Юрий ЯКОВЛЕВ.

(ШУ НОМЛИ ҚИССАДАН ПАРЧА)

Уни кечаси қамоққа олишди. Ҳали керосин лампа ёниб турар, оёқ товушлари сўнмаган, ётиш учун тўшак ҳам солинмаган эди.

Эшик тепасидаги қўнғироқ жиринглади. Бўсағада кийимларини қор босган пристав пайдо бўлди. Пристав Володяга узоқ тикилиб, ҳамон унинг Владимир Ульяновлигига ишонмай турарди. Икки марта қайтариб сўради:

— Сиз Владимир Ульянов бўласизми?

Володя бош ирғади, пристав эса ишонмагандай:

— Шундай ёш болал, — деб қўйди.

— Мен ўн етти ёшга кирдим, — деди Володя қатъий қилиб.

У ўз жавоби приставга яхшигина таъсир кўрсатади деб ўйлади. Лекин пристав кўз ўнгида паст бўйли, мўйлови эндигина сабза урган, кўзлари жигарранг ўспирин турарди холос.

Пристав Володяга бошдан оёқ разм солиб қайта-қайта тикилар. Володя эса приставга қарарди. У ўз олдида турган кекса, семиз кишининг кўзлари мулойим эканини пайқади. Ҳорғин юзли пристав қовоғини солиб, ўзини жиддий амалдор қилиб кўрсатишга уринарди.

Володя онасининг уйга қандай кириб келганини сезмади. Шарпасиз остонага келиб тўхтаган онасининг кўзига қараб, унинг ҳали ухламаганини пайқади, авзоидан гўё Володяни қамоққа олиб кетиш учун келишларини олдинданоқ билгандай.

Она приставдан сўради:

— Унинг буюмларини йиғиштирайми?

— Йиғиштиринг, — жавоб қилди пристав ва шу замониёқ сўзини бир оз мулойимлаштиришни истагандек қўшиб қўйди: — Шошилманг, мен кутиб тураман.

Она дарров ички хонага кириб кетди. У ўғлига бир сўз ҳам айтмади, гўё ҳамма гапни олдиндан гапириб бўлишган. Володя онасининг матонати ва ўзини тута билишига ҳайрон қолди. Улар ҳайрлашаётганда пристав:

— Мен зинапояда кутиб тураман, — деди.

Пристав қандайдир ғалати одам кўринади. Полиция бошқармасида уни ҳозиргача қандай ушлаб туришган экан. У ташқарига чиққач, эшикни ёпиб қўйди.

— Володя, сен нима иш қилдинг? — сўради онаси.

Онаси унинг кўзига ёлғон сўзлашга йўл қўймайдиган жиддий, талабчан назар билан тикилиб қарарди.

— Ҳамма нима қилса, мен ҳам шуни қилдим, — жавоб берди Володя, — мен йиғилишда бўлдим, кейин эса студентлик билетини қайтариб бердим.

Онаси унга ҳеч нарса демади. У Володяга худди шу нафасдаги юз, кўз қарашларини эслаб қолмоқчидек узоқ тикилиб турди.

Она кўпинча ўғлида рўй берган катта ўзгаришларни сезмай қолади, гўё кўзи ожиз бўлиб қолгандек, ўғли тўғрисидаги кўп йиллик эски тушунчасига амал қилиб, ўзига айниқса азиз бўлган қиёфада тасаввур қилишда давом этади. Мария Александровнада бундай ғализ тасаввур йўқ эди. У ўз Володясининг бошқача, янги Володяга айланаётганини пайқаб борарди, бу янги Володяга кўникиб, уни тушунишга ва у билан умумий тил топишга, яқин бўлишга ҳаракат қиларди.

Володя онасининг кўз боқишида қандайдир нотаниш, маъюсона ва афсусомиз ҳолат сезди. Бошига дарҳол: «у Сашага шу зайл қараган бўлса керак...» деган фикр келди.

Бир даста калитларнинг шиқирлаган овози эшитилди... Эшик зўр-базўр очилиб, яна ғичирлаб ёпилди. Володя Қозон Кремлининг танҳо камерасига қамоққа тушди.

Володянинг эгнида маҳбуслар киядиган кулранг тўн. Тўн унга кенглик, узунлик қилган: этаклари ерга судралган, енглари узун, уларни дарров шимариб олишга тўғри келди. Турмада ўн етти ёшли маҳбус учун тўн топилмади. Шу сабабли борига қаноат қилишдан бўлак илож йўқ эди. Тўн оғир, бунинг устига иссиқ бермайди. Володягача бу тўнни кийган ўнлаб кишилар унинг барча иссиғини олиб қўйишган бўлса керак.

«Худди Сашадай» — ўйлади Володя, ўзига четдан қарашга уриниб.

У оғир сукно бағрини ўраб олиб, янги ётоғини кўздан кечиришга киришди. Кроватни ушлаб кўрди, курсини ўрнидан силжитишга уринди. Лекин камерада ҳамма нарса қимирламайдиган қилиб ўрнатилган. Темир кровать тўрт оёғи билан полга бураб қўйилган. Курси ҳам турган жойига михланган. Кичкина темир стол эса деворга ўрнатилган. Хуллас ҳамма нарса жойидан жилмайди. Агар юриб турмасанг ўзинг ҳам турманинг шу тош полига ёпишиб қоладигандайсан.

Чироқ хира ёнмоқда. Володя у девор билан бу девор ўртасида бориб-келиб турибди. Бориш беш қадам, қайтиш беш қадам. Ҳаракат қилиш керак, юриб туриш керак. Агар тўхтасанг оёғинг темир курсининг оёқлари каби полга ёпишиб қолади. Ҳаракат қилиш керак. Шундагина совуқ, майда сув томчилари билан қопланган камеранинг шипи сени босиб, мажақлаб ташламайди!

Камеранинг бурчагига умивальник қўйилган. Ундан сув томчилаб турибди. Томчи орқасидан томчи. Фақат шугина ҳаракат қилаётган нарса бўлиб, у вақт ўтганини билдиради. Володя бу ожиз ҳаракат мамнунлигидан хурсанд бўлди.

Ҳаракат. Ҳаракат. Ҳаракат.

«Улар менга маҳбус тўнини кийдирибдилар, оғир тош деворлар билан ўрабдилар ва эшикка каттакон қулф осибдилар, демак мендан қўрқсалар керак» — ўйлади Володя. Бу фикрдан унинг кўзларида қандайдир шўх учқун пайдо бўлди.

У камерада у ёқдан бу ёққа юрар, умивальникдан томиб турган сув томчилари эса унинг қадамларини ҳисобларди. Володя ўзини бир жойда депсиниб турмай, балки олдинга босаётгандай ҳис қиларди. Ҳамон олға!

«Совет Ўзбекистони» газета редакцияси ҳар куни республикамизнинг турли область ва районларидан етти йилликнинг сўнгги йилида пилладан мўл ҳосил олиш учун курашаётган пиллачиларнинг фидокорона меҳнати тўғрисида кўплаб хат-хабарлар олаётир. Қуйида ана шу хабарлардан айримларини ўқийсиз:

16,5 МИНГ ТОННА ПИЛЛА УЧУН

ПИЛЛА ИШҚИДА

Тошкент область, Орджоникидзе районидаги «Правда» колхози аъзолари бултур давлатга 20 тонна ўрнига 23 тоннадан ортиқ пилла топширган эдилар.

— Бу йил олдимизда катта вазифалар турибди, — дейди звено бошлиғи ўртоқ У. Нурматов. — 350 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 85-90 килограммдан пилла ҳосили етиштириш учун астойдил меҳнат қилмоқдамиз. Ўз зиммамизга олган социалистик мажбуриятимизни бажариш учун бутун имкониятларимизни ишга солапмиз. Қуртхоналарни жиҳозлаш учун 2800 дона хода, 270 комплект этажерка, уйларни иситиш учун керакли миқдорда ўтин, кўмир келтирилди.

Ҳозир сўкчаклар тахт. Тутзорлар звеноларга бириктиб қўйилди. Қуртларни барг билан ўз вақтида таъмин этиш учун керакли транспорт ажратилди.

Колхоз пиллачилари бу йил фақат биринчи сорт пилла тайёрлаш ишқида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Ш. Зокирова.

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

Калинин районидаги «Ленинизм» колхози пиллачилари етти йилликнинг сўнгги йилида пилладан юқори ҳосил олиш учун ҳамма чораларни кўриб қўйдилар. Колхозда барг етиштиришни кўпайтиришга алоҳида эътибор берилаётир. Мавжуд 27 гектар тутзор оралари қайтадан юмшатилиб, ҳар гектарга 400 килограммдан суперфосфат, 70 килограммдан селитра ва 30 килограммдан калий солиниб, суғорилди. Колхозда бу йил 16 минг тупдан зиёд тут кўчати экилди.

Ф. Лутфуллаев,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг аъзоси.

ПИЛЛАМИЗ — ТИЛЛАМИЗ

Вобкент районидаги Карл Маркс номли колхознинг тажрибали пиллачилари бу йил она-Ватанга 24 тоннага яқин сифатли пилла етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

Колхозда юз килограммчилар ҳаракати оммавий тус олмоқда. Назофат Ҳасанова, Ҳазора Умурова, Ҳалима Юсупова ва бошқа кўплаб пиллачилар ҳар қути уруғ ҳисобига 100-110 килограммдан юқори сифатли пилла олиш тадбирларини кўрмоқдалар.

С. Ҳакимов,
колхоз аъзоси.

АҲДИГА ВАФОДОРЛАР

Тўрткўл районидаги Димитров номли колхознинг экономикасида пиллачилик салмоқли ўрин эгаллайди. Колхоз азаматлари бу йил она-Ватанга 16 тонна фақат биринчи сорт пилла топшириш ишқида меҳнат қилмоқдалар. Улар ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятларни бажариш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Қуртхоналар сифатли ремонтдан чиқарилди. Сўкчаклар тахт.

Пиллачилик звено бошлиқлари қилиб ишнинг кўзини биладиган кишилар тайинланди. Зайнабхон Аметова, Бибижон Худойберганова, Жумагул Машарипова, Онахон Ёқубовалар пилла ҳосилдорлигини оширишда катта тажриба орттирганлар. Улар кўп йиллик тажрибаларини ёш пиллачилар билан ўртоқлашмоқдалар.

О. Собиров,
А. Аметов.

ТАРАДДУД

Карл Маркс номли колхоз пиллачиларининг аҳди катта. 500 қути ипак қурти боқиб, давлатга камида 26,5 тонна биринчи сорт пилла топшириш учун қизғин кураш олиб борилмоқда. Бу кампанияни муваффақиятли ўтказиш учун колхоз правлениеси бутун чораларни кўрди. Ўнлаб бино қуртхоналарга мослаштирилган. Сўкчаклар ўрнатилиб, дезинфекция қилинди. Қуртхоналарни иситиш учун керакли миқдорда кўмир, ўтин келтирилиб қўйилди.

Пилла озуқа базасини мустаҳкамлаш мақсадида бу йил тут майдонлари 58 гектарга кенгайтирилди.

Р. Гадоймуродов,
Ғиждувон райони.

САНЪАТ ВА АДАБИЁТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Россия Федерацияси киноҳужжатчилари республикамизга меҳмон бўлиб келишди. Улар кечадан бошлаб 29 апрелгача ўз асарларини ўзбек томошабинларига кўрсатадилар. Ҳафталикда Ленинград, Свердловск, Куйбишев, Новосибирск, Хабаровск, Иркутск, Саратов, Ростов-Дон, Орджоникидзе, Қозон шаҳарлари ҳужжатли-хроникал фильмлари студияларининг етакчи режиссёр, операторлари билан ижодий учрашувлар бўлади.

Бундай учрашувларнинг биринчиси Тошкент шаҳар журналистлари билан бўлди. РСФСР Министрлар Совети Кинематография давлат комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Глеб Иванович Нифонтов матбуот конференцияси қатнашчиларига ҳужжатли кино ходимларининг шу кунлардаги ишлари, улар суратга олган янги ленталар ҳамда ижодий режалари ҳақида гапириб берди.

Суратда: Россия Федерацияси киноҳужжатчиларининг бир группасини кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотоси.

Партия активлари йиғилишларида

23 апрелда Тошкент область партия ташкилоти активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари колхоз ва совхоз ишлаб чиқариши барча тармоқларини янада юксалтириш учун қандай кураш олиб бораётганликлари ҳақида гап бўлди.

Йиғилиш муҳокама қилинган масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилди.

* * *

Кеча Андижон область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг якунлари ва Пленум қарорларини амалга ошириш юзасидан область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ШЕЪРИЯТ МУХЛИСЛАРИ ДАВРАСИДА

Наврўз келиб гўзал Май байрами арафасида боғлар, чаманларга яна файз кирди. Киши дилини очадиган шундай кезларда қалам соҳиблари ўз китобхонлари билан учрашиб, юрак сўзларини айтмоқдалар.

Ўзбекистон ёзувчиларининг V съезди олдидан ўзбек адабиётининг йирик намояндалари Фарғона водийсининг бир неча шаҳар ва қишлоқларида бўлдилар. Олти кунлик учрашув давомида Қўқонда, Бағдод районида, Марғилон, Фарғона, Андижон, Наманган шаҳарларида унутилмас шеърият анжуманлари бўлди.

Марғилон шаҳридаги театр биносида бўлган учрашувга мингга яқин китобхонлар йиғилдилар. Минбарда Ғафур Ғулом, Мақсуд Шайхзода, Ҳамид Ғулом, Воҳид Зоҳидов, Асқад Мухтор, Мамарасул Бобоев, Ҳаким Назир, Адҳам Раҳмат, Содиқ Қаландар, Чархий, Назармат каби шоирларнинг ва ёзувчиларнинг юрак сўзлари, шеърлари жаранглади.

Андижонда ҳам катта учрашув бўлди. Бу учрашувда машинасозлик заводининг қолипчиси Қобилжон Мўминов ёзувчиларни меҳнаткашлар номидан табриклади.

Дўстона суҳбатда Андижон область партия комитетининг биринчи секретари А. Ҳайдаров, Андижон район партия комитетининг биринчи секретари Т. Каримова ва бошқа партия, совет ходимлари ёзувчиларга орденли областнинг келажаги, пахтачиликни ривожлантиришдаги перспективалар ҳақида гапириб бердилар.

Намангандаги учрашувлар ҳам мароқли ўтди.

А. С. Пушкин номидаги Наманган боғи чинакам оромбахш жойдир. Ёзувчилар бу ерда сайр қилдилар. Улар халқ агрономи Абдиқаҳҳор Холиқов томонидан улуғ Лениннинг гуллардан ясалган портретини зўр қизиқиш билан томоша қилдилар ва ёдномa альбомга ҳаммаларининг номларидан қуйидаги сатрларни ёзиб қолдирдилар.

Бағоят хуш турар Наманган боғи,
Кундузи сояси, оқшом чироғи.
Биз келдик бу ерга баҳор айёми
Ленин таваллудин муборак чоғи.

Ю. ҲАМДАМОВ.

ШОИР ШЕЪРХОНЛАР ОРАСИДА

Адабиётимизнинг йирик намояндаларидан бири, ўнлаб шеърий китоблар, ажойиб драматик асарлар ҳадя қилиб китобхон ва томошабинларга шавқ-завқ бағишлаган Уйғун бу йил 60 ёшга тўлади.

Шоир шу кеча-кундузда ўз китобхонлари орасида. Машъал область Хоразм меҳнаткашлари шоирни хурсандчилик билан кутиб олдилар.

Ҳазорасп районидаги машъал хўжалик — Нариманов номли колхозда бўлган учрашув айниқса мароқли ўтди. Адабиётшунос М. Юнусов шоир ва драматургнинг бой ва ранг-баранг ижоди ҳақида мазмунли доклад қилди. Колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Искандар Дўсов юбилярни қизғин табриклади.

Кеча охирида атоқли адиб ўзининг янги шеърларидан намуналар ўқиб берди. Юбилей сафари давом этмоқда.

ДМИТРИЙ ЛЕЛЮШЕНКО,
армия генерали

ТЎҚҚИЗ КЕЧА, ТЎҚҚИЗ КУНДУЗ

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА

1941 йилнинг декабрь ойида Москва яқинида бўлган жанг Совет Иттифоқининг азиз тупроғига бостириб кирган гитлерчи галаларнинг тор-мор келтирилишини бошлаб берди.

Бу жанг ҳақида совет ҳарбий тарихчилари ҳам, чет эл ҳарбий тарихчилари ҳам асарлар ёзмоқдалар, бунда иштирок этган кишилар ҳам хотиралар битмоқдалар

Биз қуйида Дмитрий Лелюшенконинг мемуарлар китобидан бир бобни босаётирмиз. У ўша кунларда 30-армияга қўмондонлик қилган эди. Лелюшенко камбағал деҳқоннинг ўғли, гражданлар урушида қатнашган, сўнгра эса Совет Армиясининг чиниққан офицери бўлиб қолди. У бир неча марта Ватанимиз ва чет эл орденлари билан мукофотланган, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, ҳарбий фанлар кандидати.

Ярим кечага борганда 30-армия қўшинлари 6 декабрь эрталаб соат 6 да ҳужум бошлаш мақсадида ҳужум ҳолатни эгалладилар.

Биз 6 декабрь кечаси соат бирда армиянинг команда-кузатув пунктига етиб келдик. Борлиқни сеҳрли сукунат қуршаб олган. Фақат аҳён-аҳёнда олдинги қатордан пулемёт овози эшитиларди. Соат 6 да кучли ҳужум бошланиши керак. Операциянинг деталлари тўғрисида ҳам бирма-бир ўйлаб кўрдим. Тун пайтида қўққисдан берилиши керак бўлган зарба амалга ошармикин? Агар душман тунги ҳужумни қайтара олса, тонг ёриши билан унинг ўзи қарши ҳужумга ўтади. Унинг танклари беҳисоб бўлса, бизда эса бармоқ билан санарли эди. Шунингдек унда кучли авиация бўлиб, ҳавода ҳам ҳукмронлик қиларди.

Бироқ қўшилмаларнинг командирлари «Ҳамма нарса тайёр!» деб хабар қилдилар. Сўнгги дақиқалар кино ленталари каби ўтиб бормоқда. 1941 йил 6 декабрь соат роппа-роса олтида армия артиллерия ва авиация тайёргарлиги ўтказмасдан ҳужум бошлаб юборди. Биз кузатув пунктидан немис ракеталарини кўриб турардик, пулемётларнинг, тўплардан отилган ўқларнинг овозларини эшитардик. 10-15 минут ўтгач, дивизияларнинг командирлари «Пиёда аскарлар танклар билан ҳужумни бошлади», деб хабар қилдилар.

Душман саросимага тушиб қолди. У нима эканлигини: шунчаки жангми ёки чинакам ҳужум бошландими, дарҳол аниқлай олмай довдираб қолди. У ҳужум қилаётган қўшинларнинг миқдорини билиб ололмади. Бизникилар оқ ниқоб халатларни кийиб олган ҳолда «ура» деб қичқирмасдан ҳужумга борарди.

Бир-бир ярим соат вақт ўтгач, дивизия штабларидан ҳужум муваффақиятли бораётганлиги тўғрисида ёзма жанговар хабар олинди. Тонг отишга келганда (тахминан соат 8 дай бир неча минут ўтганда, ахир, декабрь кечаси узун эмасми) биз асосий йўналишда душман ҳимоясини беш километр ичкарига ёриб кирдик, фронт бўйлаб эса ўн икки километргача олға бордик.

Режамизнинг биринчи даври кутганимиздан ҳам яхшироқ бўлиб чиқди. Соат 10 га бориб армия штабида маълумотларни жамлаб кўрдик: биз 38 та танк, 22 та ҳарбий машинани қўлга киритибмиз, 72 та тўп ва миномёт, юзларча пулемёт, икки юзга яқин автомашина яксон қилинибди, икки полкка яқин пиёда аскар қириб ташланибди, гитлерчилар 36-дивизияси полкининг ҳарбий байроғи қўлга туширилибди.

Тахминан соат 10 дан 50 минут ўтганда биз 365-ўқчи дивизияга полковник Шчукин олдига жўнаб кетдик. Дивизия Клинда зарба берувчи группанинг марказида ҳужум қиларди. Дивизия қўмондонлик пунктидан ураллликларнинг ҳужумини кузатдик. Улар душман пулемётдан ўқ ёғдириб туришига қарамасдан шиддаткорлик билан олға интилишарди. 8-танк бригадаси танкчиларининг пиёдаларга йўл очиб маррама-марра илгарилаб бораётганликларини қойил қолиб кузатдик.

Куннинг иккинчи ярмида душман эс-ҳушини йиғиб олди ва баъзи участкаларда қарши ҳужумга ўта бошлади, бироқ ҳужумни қайтаришга қурби етмади. Авиациямиз ҳужумкорларга актив ёрдам бериб турди, душман ҳимоясини бомбардимон қилиб турди.

Асосий зарба берувчи томонда ишлар яхши кетарди. Ўнг қанотдаги 46-отлиқ ва 185-ўқчи дивизия, чап қанотдаги 24 ва 18-отлиқ дивизиялар ҳамда 923-алоҳида ўқчи полкининг актив ҳаракатлари душман кучларини танг қилиб қўйди, бизнинг асосий группамизга қарши уларнинг қўшимча куч тўплашлари имкониятидан маҳрум қилдилар. Худди шу пайт чап қанотдаги қўшинимиз — 1-зарбдор армия душман очган кучли ўт остида Димитров райони атрофида Москва-Волга каналидан кечиб ўта бошлади. 5 декабрда ҳужумга ўтган Калинин фронтининг қисмлари ҳам муваффақиятли жанг қиларди.

Мен Ҳарбий Кенгаш аъзолари ва штаб бошлиқлари билан маслаҳатлашиб, фақат кундуз куни эмас, балки тунда ҳам ҳужумни кучли давом эттириш, душманни қолжонига қўймасликка, уни алдаш ва ҳолдан тойдиришга қарор қилдим.

6 декабрь кечаси фронт қўмондонлигига 30-армия қўшинлари асосий зарба томонида душман ҳимоясини 17 километр ичкарига ёриб киргани ва фронт бўйлаб 20-25 километрга яқин участкани эгаллаганлиги тўғрисида хабар қилинди. Ҳужумнинг биринчи кунида биздан 300 киши ҳалок бўлди, 482 киши ярадор бўлди, 8 танк ва 35 тўп ишдан чиқди.

Рус пиёда аскарлари бостириб келаётган юзларча танклардан чўчиш у ёқда турсин, ҳатто уларга қарши ҳужумга ўтганликлари фашистларни талвасага солиб қўйган эди. Душманнинг ҳарбий машиналари қалин қор бағрида ўрмалаб қолди, бизнинг артиллериячиларимиз уларни тўплардан ўққа тутди, пиёдалар эса ёнилғи тўлдирилган бутилкалар ва гранаталарни бетиним улоқтириб турдилар, душман пиёда аскарларини уларнинг танкларидан пулемёт ўтлари билан ажратиб қўйдилар ҳамда душманнинг бир ерда ҳужумга ўтиш учун мустаҳкамланиб олишига имкон бермадилар.

Армия қўшинлари 7 декабрга ўтар кечаси бутун тун бўйи ҳужумни давом эттирдилар ва куннинг охирига бориб 35 километргача бўлган ҳимояни ёриб ўтиб, 25 километргача ичкарига кирдилар. Келтирилган 6-танк ва 14-моторлаштирилган янги гитлерчи дивизияларга қақшатқич зарба бердик, шу билан бир вақтда 86-пиёда ва 35-моторлашган дивизияларни ер билан яксон қилдик, шунингдек яна бир душман ҳарбий байроғини қўлга туширдик. Душман майдонда 3000 га яқин солдат ва офицерларнинг мурдасини, жуда кўп жанговар техникасини қолдириб қочди. Ярадорлар ўлганларга қараганда уч баравар ортиқ эди.

Жанг тўхтамади. 8 декабрда ва 9 декабрга ўтар кечаси душманнинг 6 ва 1-танк дивизиясига талафот етказилди. Бизнинг 8-танк бригадамиз пиёдалар билан олға интилиб, Ленинград тош йўлини тўсиб қўйди ва Клиндаги душман группасига очиқдан-очиқ хавф туғдирди.

Жанг ниҳоятда шиддатли тус олди. Аҳоли яшайдиган қатор пунктлар бир неча марта галма-гал у қўлдан бу қўлга ўтиб турди. Бизнинг қисмлар айланма маневрни кўпроқ қўлладилар. Душман тез-тез қалмоққа тушиб қоларди. Душман ўраб олинар, бўйсинмаганлар эса маҳв қилинар, қочмоқчи бўлганларни эса авиациямиз қириб ташларди.

30-армия қўшинларининг Клин шаҳри остоналари яқинига ўтиши (Москвадан 90 километр узоқда) Москванинг шимолий-ғарбий томонида ҳужум қилаётган немис-фашист қўшинларининг асосий кучларига қарши қанотдан туриб қақшатқич зарба бериш хавфини туғдирди. Бу аҳволдан хавотирланган душман қўмондонлиги 7 декабрдаёқ тезлик билан Клин шаҳрига танк ва моторлашган дивизиялар келтира бошлаган эди. Булар олдига қўшинларни Димитров ва Солнечногорск томонидан олиб кетиш учун зарур бўлган йўлнинг муҳим тугунини сақлаб туриш вазифаси юкланган эди.

Ўша пайтда генерал Чернишевнинг 371-ўқчи дивизиясининг ҳамда полковник Лесовойнинг 21-танк бригадасининг Клиннинг шимоли-ғарбий қисмидаги тош йўлда олиб борган жанглари алоҳида аҳамиятга эга бўлди. Қисмларимизнинг Рогачев ва Димитров қишлоқларида душман группаларининг орқа томонига ўтишига имконият туғилди. Шу билан бирга унинг Клиндаги группалари бир-биридан ажратиб қўйилди.

Шундай қилиб, 30-армия қўшинлари Клин ва Рогачев томонида қаттиқ жанг олиб бордилар. Генерал-лейтенант Рокоссовский қўмондонлигидаги 16-армия Солнечногорск, Истра томонда душманни ғарб томонга қувламоқда эди. Калинин фронтининг 31-армияси ўнг томондан душманни жанубга қисиб борди. Ғарбий фронтнинг чап қанот қўшинлари Тула районида душманнинг иккинчи танк армиясига кучли зарба бердилар. Ефремовнинг 33-армияси ва Говоровнинг 5-армияси Ғарбий фронтнинг марказида ҳужумга ўтди.

Москва яқинида душманнинг тор-мор келтирилиши фашист қўмондонлигини ўз режаларини тезликда қайта кўриб чиқишга мажбур қилди. Гитлер ўз қўшинларининг Москва яқинида тўла ҳалокатга учрашининг олдини олиш мақсадида 8 декабрь кунидёқ барча совет-герман фронтида ҳимояга ўтишга буйруқ берди. 9 декабрда 30-армия қўшинлари Клин шаҳрига етиб бордилар. Немислар бу ерда ғоятда кучли қаршилик кўрсатдилар, бир неча марта қарши атакага ҳам ўтдилар, жангга янги қисмларни киритдилар.

Авиация разведкамиз душман Клин районида учта танк дивизияси ва иккита пиёда дивизия тўплаётгани ҳақида хабар келтирди.

Биз муҳим тадбирлар белгилаб тонг отиши билан ҳужумни бошлаб юбордик, бир неча аҳоли пунктлари эгалланди. Бу вақтга келиб душманнинг учта танк дивизияси ҳам етиб келди. Душманнинг қарши атакаси шунчалик шиддатли эдики, аҳоли пунктлари ярим кун ичида тўрт марта қўлдан-қўлга ўтди.

Армия штаби назарида гўё кучларнинг тенг келиш ҳолати бошланаётганга ўхшарди. Бу жуда хавфли эди. 12 декабрда 30-армия ҳужуми деярли тўхтаб қолди. Фронт қўмондонлиги ва Ставка резервлар юбориб ёрдам бериши керак эди. Лекин ёрдам келмади. Айниқса қўмондонлик составида ва штабида ҳорғинлик сезилди, чунки, кечаю кундуз бетиним ишлашга мажбур эди.

Жангларни таҳлил қилиб кўрилганда шу нарса аён бўлдики, душман жон-жаҳди билан олға интилишимизни тўхтатмоқчи бўлар эди, чунки биз унинг Клин группаси қанотларини ва орқа томонини нишонга олаётган эдик. Агар икки-учта дивизия бўлганда бу йўналишда гитлерчилар йўқотилган бўлар эди.

Ниҳоят 13 декабрга ўтар кечаси янги 363-ўқчи дивизияси етиб келди. Мен Клин шаҳрини тўла ўраб олиш учун дивизияни ғарб томонга олиб ўтишга қарор қилдим. Душманни шаҳардан чиқариб юбормаслик учун полковник Ротмистровнинг умумий қўмондонлигида икки танк бригадаси, моторлашган ва мотоцикл полкларидан иборат эпчил группалар тузилди. Группа зиммасига душманнинг ғарбга ўтиш йўлини тўсиб, қуршовни охирига етказиш вазифаси юкланган эди.

30-армия 14 декабрь кечаси соат 2 да бутун кучини ишга солиб ҳужумга ўтди. Икки соат ўтгач, 371-ўқчи дивизия Клиннинг шимоли-шарқий томонига ўтишга муваффақ бўлди. Ярим соатдан сўнг 348-ўқчи дивизия ҳам Клиннинг жануби-шарқий қисмига кирди.

Бутун тун бўйи йўлнинг мана шу муҳим тугуни учун жанг олиб борилди. Танкчилар моторлашган ва мотоцикл полклари билан ҳамкорликда гитлерчиларнинг Клиндаги группасини қуршаб олишни тугатди.

лар, унинг ғарб йўлини тўсиб, немисларнинг орқа алоқа йўлини кесиб ташладилар.

Душман қуршовга тушиб қолди. Унинг бўйнидаги сиртмоқ аста-аста мустаҳкамроқ тортила бошлади. Бутун майдон душман солдат ва офицерларининг жасадлари билан тўлиб кетган эди. Тўплар, танклар, автомашиналар эгасиз бўлиб қолган эди.

Шиддатли жанглар 14 декабрь давомида ҳам давом этди. Душман қуршовдан қутулишга жон-жаҳди билан уринар эди. Унинг кичик бир қисми ғарбга ўтишга муваффақ бўлди. Жуда кўп фашист группалари шаҳар биноларининг ертўлаларида ва чердакларда йўқ қилиб ташланди.

Қўшинларимиз 15 декабрда куннинг охирига бориб Клинни душмандан тўла тозаладилар.

●

6 дан 15 декабргача бўлган жанглар вақтида душман жуда катта талафотга учради. Бу давр ичида биргина 30-армия қўшинларининг ўзи 200 дан ортиқ танк ва бронемашина, 600 дан ортиқ тўп ва миномёт, 2500 автомашина ва бошқа бир қанча жанговар техника ва қуролларни қўлга олдилар, ҳамда яксон қилдилар. 20.000 дан ортиқ немис солдат ва офицерлари ўлдирилди, бир неча мингтаси асир олинди. 86-пиёда, 36-моторлашган дивизиялар тўла тор-мор қилинди, 14-моторлашган 1, 6 ва 7-танк дивизиялари яксон қилинди.

4-танк ва 20-моторлашган дивизияларига катта шикаст етказилди. Бизнинг армиямиз Ғарбга томон ҳужумини кучайтириб юборди.

Совет қўшинлари Москва яқинида душманларни маҳв этиб турган кезда Буюк Британия бош министри Иден Москвага келган эди. У жанглар натижасини кўриш хоҳишини билдирди. Унга Клинга боришга рухсат этилди.

Икки ҳафта ўтгандан кейин «Правда» газетасида Антони Иденнинг баёнотини ўқидик. У Клинга қилган сафари таассуротларини гапириб шундай деган эди: «Мен рус армиясининг чинакам ажойиб жасоратларидан бирини кўришга муяссар бўлдим».

Ўша кезларда чет эл мухбирлари «Москва яқинидаги мўъжиза» тўғрисида тинмай ёзар эдилар. Бизга маълумки, мўъжиза деган нарса шунчаки бир гап. Бунда Коммунистик партия томонидан тарбияланган, фронт орқасида яратилган ажойиб техника билан таъминланган совет кишиларининг мисли кўрилмаган қаҳрамонлиги эди бу.

Нацистларнинг ўша кезлардаги кайфиятини биз қўлга туширган хатлардан аниқ билиш мумкин эди. 1942 йил 10 январда ефрейтор Алли Шахнер ўз онасига (полевая почта 0882) қуйидагиларни ёзган эди:

«Бу даҳшатли Россияда ўзимни жуда беҳол сезяпман. Бу вақт ичида мен ўз бошимдан қўрқинчли воқеаларни кечирдим. Биз русларнинг қисуви билан чекинишга бошладик. Ҳатто бу воқеаларни эслашни ҳам истамайман. Бу ерда бизнинг бошимизга қандай кулфатлар солишганини сўз билан таърифлаш қийин. Руслар бизни ерда ҳам, кўкда ҳам — ҳаммаёқда таъқиб қилишар эди. Биз бўлсак тўрт-беш қаторлаб — автомобилларда, унинг ёнидан от араваларда орқага қочардик. Қанча-қанча машиналарни ташлаб қочишга мажбур бўлдик. Мен ўз ўртоқларим билан бирга машинани ташлаб озиқ-овқатсиз, мижжа қоқмай пиёда қочишга мажбур бўлдим. Бу ҳол кундан-кун давом этиб борди. Душман кучли ва даҳшатли эди. Бу ернинг одамлари бизни йўқ қилиб ташлаш учун ҳар қандай тўсиқни ҳам писанд қилмай жанг қилар эдилар...».

Бизнинг қўшинларимиз Москва яқинидаги ҳужум давомида 11 минг аҳоли пунктини босқинчилардан озод қилдилар, душманни 100-120 километр нарига улоқтириб ташладилар. Совет Иттифоқининг пойтахтига ва ҳамда унга туташ саноат районлари учун туғилаётган хавф тугатилди.

Москва яқинида 38 душман дивизияси тор-мор келтирилди. Гитлернинг яшин тезлигидаги уруш планининг кули кўкка совурилди. **(АПН).**

Қип-қизил, лекин совуқ қуёш қадимий қалъа устида нур сочиб туради. Бурчаклардаги минора ва деворларни, чўян панжараларни ва дарвозани йилтироқ қиров босган, бироқ ҳозир бу қадимий қалъанинг кишки чиройи ҳеч кимни тўлқинлантирмайди. Дарвоза олдида турган ёшлар назарида Кремль, Кремль эмас, балки ўз ўртоқлари азоб чекиб ётган қамоқхона, зиндон эди.

Дарвозада студентларнинг йўлини тўсиб пристав турарди. У қўлини орқасига қилиб, лампасали шим кийган семиз оёқларини кериб, оломонга маъносиз нигоҳ ташлаб турибди. Оломон орасидан:

— Биз қамалганлар билан учраштиришни талаб қиламиз!

— Учрашишга рухсат бермасликка ҳаққингиз йўқ!

— Бу ерда акам ётибди.

— Студентларга офарин!, — деган қичқириқлар эшитилади.

Лекин бу қичқириқлар деворга гапирилгандай приставга таъсир қилмасди. У ўзининг маъносиз бепарволиги билан оломоннинг ғашига тегиб, уларни янада қизиштирмоқда.

Бир оз четроқда, тепалик устида Андрей Поденшииов билан Даша турибди. Қизнинг кўзлари ҳаяжон билан ёнади. У ўзини босиб туриш учун ҳамма вақт лабини тишлар, бирор фавқулодда иш қилишга ошиқар эди.

— Мен ҳозир пристав ёнига бориб, унинг башарасига туфлайман, — деди у Андрейга.

Мулойим ва мулоҳазали Андрей унга ўгит бериб:

— Қўйинг, бунинг нима фойдаси бор?— деб қўйди.

— Бу норозилик! — дейди Даша ўз фикридан қайтмай. — Сиз ҳозир Володя қаерда деб ўйлайсиз? Шу башнядами? Ёки чеккадаги зиндондами?

— Билмадим, — жавоб берди унинг ҳамроҳи.

— Агар қичқирсак у эшитармикан?

Даша ўпкасини тўлдириб ҳаво олиб, қичқирди:

— Володя!.. Володя!..

Тош зинапоя. Тор йўлак. Қоронғи галерея. Беҳад катта қалъанинг бу мудҳиш тўсиқлари на ёруғ, на товуш, на нур ўтказади. Дашанинг овози бу тош тўсиқларни ёриб ўтиши амри-маҳол. Шу сабабли унинг овози босилиб, худди нимжон шам каби сўнди...

Кундузми ёки тун? Киши юз-кўзини жазиллатиб чақиб оладиган Қозон бўрони уриб турибдими, ё бўлмаса кутилмаганда илиқ шамол эсиб, ҳаво исиб кетдими? Агар бу ерга, қалъа остидаги зиндонга қуёш ва юлдузлар нури тушмаса, ташқаридан ҳеч қандай товуш эшитилмаса, оламда нима гап бўлаётганини қандай билиш мумкин.

Балки у ёқда, ташқарида даҳшатли ҳалокат юз бергандир. Ҳаёт сўнган. Дарёлар оқишдан тўхтаган. Дарахтлар йиқилган, иморатлар харобага айланган ва Помпея каби кулу тупроқ остида кўмилган. Фақат ерга тириклайин кўмилган битта сен қандайдир мўъжиза туфайли тирик қолгансан.

Камерада бутунлай ҳаракат йўқ. Ҳар замонда умивалникдан тушаётган томчи эшитилар-эшитилмас сигнал бериб туради: ҳаёт тўхтагани йўқ... ҳаёт тўхтагани йўқ.

Фикр ҳам тўхтагани йўқ, у ишлаб турибди, ҳаракат қилаётибди.

Володя қўққисдан акаси билан бирга ўтказган сўнгги ёзни эслаб қолди. Улар иккаласи уйда шахмат ўйнаб ўтиришарди. Дераза ланг очиқ, лекин чивинлар учиб кирмасин деб тўр тутилган рамка қўйилган.

Маняша ва Митя ўз дўстлари билан ўйнаб юрибди. Бехосдан бир қиз бола дераза ёнига чопиб келиб, қичқирди:

— Худди каторга қилинганлардай панжара орқасида ўтиришибди-я!

Володя Сашанинг ўшанда чўчиб тушганини ва қочиб кетаётган қиз боланинг орқасидан узоқ тикилиб қолганини эслади.

Энди билиндики, ўша қизнинг ҳазили башорат экан.

Хаёл қулфларни очиб, тош деворларни нари суриб Володяни эркинликка олиб чиқади. Лекин бу хаёл оғир ва ташвишли, шодлик келтирмайди. Деворлар яна ўз ўрнига келиб, қулфлар яна қулфланади. Жимжитлик эза бошлайди.

Володя жимжитлик кишига шунчалик азоб беради деб ҳеч қачон ўйламаган эди. Жимжитлик уни ташналикдай қийнайди. Ташналик азобини тортаётган киши бир қултум сув тўғрисида қандай орзу қилса, Володя бирор инсон овозини эшитишга шундай ташна эди. Ҳеч бўлмаса, елкасига катта сават кўтариб олиб Ново-Комиссаровский кўчасидан ўтиб бораётганида «Иссиқ француз булкалари! Иссиқ француз булкалари!» деб қичқирадиган новвойнинг товушини эшитса ҳам майли эди!

«Қани энди ҳозир акам мени бу ерда кўрса...» — ўйларди Володя.

У девор ёнига келиб, унга яғрини, тирсаклари ва боши билан суйкалди. Девор муздай ва нам эди. Тўсатдан Володяга у Қозон пересилка зиндонида эмас, балки Петропавлов қалъасининг турмасида ўтиргандай ва у билан ёнма-ён, қирқ бешинчи камерада унинг акаси Александр бордай туюлди. У ҳам деворга суялиб турибди. Бу уриб турган ўз юрагининг тепиши эмас, балки у акаси юрагининг тепишидир. Бу юрак тепиши мудҳиш жимликни парчалаб ташламоқда. Юрак қаттиқ тепиб умидсизланишга йўл қўймайди.

«Сен мени эшитяпсанми, Володя?» — дейди гўё акасининг юраги.

«Мен сени эшитяпман, Саша» — жавоб қилади Володянинг юраги.

Йўқ, ака-уканинг юраги томирларда қон ҳайдаб бекорга ураётгани йўқ, улар ака-ука Бестужевлар кашф этган турма азбукаси бўйича гаплашмоқда, юрак тили билан сўзлашмоқда.

«Ҳозир мени олиб кетгани келишади — дейди Александрнинг юрак тепиши, — қалъанинг Нева дарвозасида буғ билан юрадиган катер тайёр турибди, у мени Шлиссельбург қалъасига олиб кетади. Сал нарида, ичкарироқда эса миноносец чайқалиб турибди. У мени кузатиб қўйиши керак, аммо мен ўз машъалим сўнишини истамайман. Менинг машъалимни ол, Володя».

«Саша, қимматли акам. Мен бутун умримда сенга тақлид қилишга уриндим. Энди сен билан менинг йўлимиз бошқа-бошқа.

Агар ҳали қизимаган ерга барвақт уруғ сепилса, уруғ нобуд бўлади. Сен йўл танлашда янглишдинг. Сен революция олови ерни қизитгунча кутиб турмадинг. Энди буни мен яхши тушунаман ва менинг бутун ҳаётим шу улуғ ишга бағишланади».

«Деворга янада ёпишиброқ тур, сенга яқин бўлиш учун мен ҳам деворга бағримни бераман... Мени олиб кетгани келишяпти. Алвидо, Володя, энди курашиш навбати сенга».

«Алвидо, Саша...».

С. САИДХУЖАЕВ таржимаси.

Хатлардан сатрлар

● Тошкент область Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхози тўла электрлаштирилмоқда.

Н. Нажиев.

● Пойтахтимизнинг Октябрь районидаги «Оқтепа» маҳалласида маҳалла комитетининг активлари Усмон Акбаров, Мўмин Ҳамидовларнинг ташаббуси билан жамоатчилик асосида катта клуб, озиқ-овқат магазини қуриб битказилиб, фойдаланишга топширилди.

А. Мажидов.

● Бухоро область, Навоий районидаги «Гигант» совхози ишчилари 22 километрли йўл қурилишини бошлаб юбордилар.

А. Эргашев.

● Тошкентдаги Шота Руставели кўчасида «Ташплодоовощторг»нинг сабзавот савдо қилувчи «Ҳосилот» магазини ишга туширилди.

М. Муҳсимов.

Империализмга қарши, ўз мамлакатларининг тўла мустақиллиги учун курашаётган Латин Америкаси халқларига қизғин салом!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

ВАТАНПАРВАРЛАРГА —ОЗОДЛИК!

БУТУН ПРОГРЕССИВ ИНСОНИЯТ ҚОНУНСИЗ РАВИШДА ҚАМОҚҚА ТАШЛАНГАН ХЕСУС ФАРИА, АНТОНИО МАЙДАНА, ЖАК СТЕФЕН АЛЕКСИС, ДАВИД ГАЛЕАНО, ОВАНДО САНЧЕС ВА ЛАТИН АМЕРИКАСИНИНГ БОШҚА ҲАММА ВАТАНПАРВАРЛАРИНИ ОЗОДЛИККА ЧИҚАРИШНИ ТАЛАБ ҚИЛМОҚДА.

«БИРДАМЛИК»

Рассом Ир. Тоидзе чизган плакат.

МАРДЛИК

«Рафаэль Кальдера» концентрацион лагеридаги барча сиёсий маҳбуслар номидан шонли совет халқига қизғин салом йўллаймиз. Ленин ватани халқларининг коммунизм йўлида социализм қурилишида эришаётган ютуқлари империализм билан унинг инида кураш олиб бораётган биз эркак ва аёлларни руҳлантирмоқда ва кучимизга куч қўшмоқда. Биз турманинг оғир шароитида, Америка империализми ва унинг малайлари зулми остида эзилар эканмиз, марксизм-ленинизмнинг ғолиб идеялари кучимизга куч қўшмоқда, биз тўла ғалаба учун курашда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси тажрибасидан фойдаланмоқдамиз.

Биз—кафилликка олинганлар миллий манфаатларига хоинлик қилаётган ҳукумат, йирик чет эл монополияларига итоаткорлик билан хизмат қилаётган ҳукумат қўлига тушиб қолдик. Бироқ биз халқимизга, интернационал бирдамликка ишонамиз, бу бирдамлик озодликка эришишда ва тараққиёт йўлига ўтиб олишда ватанимизга ёрдам беради. Миллий озодлик учун курашда биз турли методлардан, хусусан революцион ҳаракатнинг олий босқичи ҳисобланган қуролли кураш олиб бориш методларидан ҳам фойдаланмоқдамиз.

Тараққиёт ва озодлик учун кўп йиллик курашимиз тарихидан шундай хулосага келдикки, чет эл монополиялари семиртирган ҳукмрон синфни фақат омманинг тинч йўл билан кураши орқали ағдариб ташлаб бўлмайди, келишувчи йирик буржуазияни, ҳарбий кастани ҳамда ватанимизнинг эксплуатация қилинишига ёрдам бераётган бошқа ҳамма кучларни фақат тинч йўл билан ҳокимиятдан маҳрум қилиб бўлмайди. Биз Венесуэла революцияси учун доимо тинч йўлни излаб келдик, лекин ҳукмрон синфлар бизнинг ана шу оқилона ҳаракатимизга муюлишлардан ўқ отиш, минглаб ватанпарварларни қамоқларда қийнаш билан жавоб бердилар. Шундан сўнг биз қўлимизга қурол олдик ва уни ватанимизни озод қилмагунимизча ташламаймиз.

Венесуэлада авж олган миллий озодлик кураши жуда қизиқ босқичда турибди. Ҳукмрон синфларни чуқур зиддиятлар парчалаб ташламоқда. Бу эса революцион ҳаракат учун қулай шароит вужудга келтиради. Бироқ, уларнинг қўлида йирик ҳарбий ва иқтисодий ресурслар мужассамлашганини, улар Қўшма Штатлар ҳукмрон доираларининг жуда катта ёрдамига таянаётганликларини ҳисобга олмай бўлмайди, шу билан бирга Венесуэла миллий озодлик ҳаракати имкониятларига ҳам етарли баҳо бермаслик мумкин эмас. Миллий озодлик ҳаракати кучлари жангдан-жангга кучайиб бормоқда, биз уруш энди бошланди деб ҳисоблаётган бўлсак-да, бу ҳаракатнинг сиёсий ва ҳарбий муваффақиятлари оз эмас.

Венесуэла ватанпарварлари ўзлари олиб бораётган курашда энг қизғин халқаро бирдамликка муҳтождирлар. Совет Иттифоқи халқлари ва ҳукумати бизга хайрихоҳ эканлигига аминмиз. Биз Венесуэлада олиб бораётган кураш мустамлака ва ярим мустамлака халқларнинг империалистик қарамликдан қутулиш учун олиб бораётган курашининг бир қисмидир. Венесуэла миллий фронти жангчиларининг ҳаракати — йирик монополияларнинг чириб қолган ҳукмронлигини бутунлай ағдариб ташлаш учун курашга қўшган ҳиссамиздир. Йирик монополиялар ҳукмронлигини тугатишни биз ер юзидаги барча халқлар учун мустаҳкам тинчликка эришиш йўли деб биламиз.

Қамоққа ташланган биз маҳбуслар революцияга қаттиқ ишонамиз. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва жаҳон пролетариатининг доҳийси Владимир Ильичнинг кураш намуналари бизга илҳом бахш этмоқда.

Биз қамоқда бўлсак ҳам, баъзиларимиз махсус ҳарбий трибунал ҳукми билан кўп йиллик қамоқ жазосига маҳкум қилинган бўлсак ҳам, руҳимиз тушган эмас ва ҳар қачонгидек ўз шиоримизга содиқмиз: «Ватанимизни озод қиламиз ёки Венесуэла учун ҳалок бўламиз!».

Биз қардош совет халқига, унинг жанговар отряди бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига жанговар салом йўллаймиз, ҳамда жаҳон революцияси бешиги бўлган мамлакатнинг меҳнаткашларига катта муваффақиятлар тилаймиз. Лагердаги барча маҳбуслар социалистик лагерь бирлиги янада мустаҳкам бўлишини қизғин истайдилар, токи бутун куч-ғайратимизни эксплуататорлар ва эксплуатация қилинувчилар бўлмаган дунёни яратишга сарфлайлик.

Пролетар саломи билан

Элой ТОРРЕС,

Венесуэла Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси.

«Рафаэль Кальдера» концентрацион лагери.

СОВЕТ ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ ТАЛАБИ

Совет жамоатчилиги Венесуэла ватанпарварларининг тақдиридан ташвишланмоқда. Марказий ва маҳаллий газеталарнинг редакциялари, «Новости» матбуот агентлиги, Москва радиоси кўплаб хат ва телеграмма олмоқда. Совет кишилари бу хат ва телеграммаларда Венесуэланинг таъқиб қилинаётган демократлари тақдиридан ташвишланмоқдалар ва уларни дарҳол озод қилишни талаб этаётирлар.

И. М. Губкин номидаги нефть-химия ва газ саноати институтининг ходимлари шундай деб ёзадилар: «Венесуэлада элементар демократик озодлик топталмоқда. «Сан-Карлос» турмасида қонунга мувофиқ депутат дахлсизлиги ҳуқуқига эга бўлган парламент аъзолари кўп ойдан буён азоб чекмоқдалар. Улар озодликдан маҳрум этилган, ҳеч қандай суд ёки тергов қилинмай, бўйнига ҳеч қандай айб қўйилмай, турмада сақланмоқда».

— Хесус Фариянинг иродасига тан бердим, — дейди атоқли совет ёзувчиси Константин Федин. — Венесуэла маъмурларининг шафқатсизлигини ҳеч қандай йўл билан оқлаб бўлмайди.

Москвалик бир группа студентлар Чилига, Латин Америкасининг кўзга кўринган жамоат арбоби, сенатор Бальтасаро Кастрога телеграмма юбордилар. Бальтасаро Кастро Антонио Майдана ва бошқа Парагвай ватанпарварларини озод қилиш учун ҳаракат қилаётир. Студентлар шундай деб ёзадилар. «Ер юзидаги барча прогрессив кишилар билан биргаликда Венесуэла, Парагвай, Гондурас, Гаити, Гватемала сиёсий маҳбусларининг озод этилишини талаб қиламиз. Хесус Фариа, Антонио Майдана, Давид Галеано, Овандо Санчес, Жак Стефен Алексис ва Латин Америкаси мамлакатларидаги бошқа сиёсий маҳбусларнинг озод этилишини талаб қиламиз».

«Хесус Фариянинг саломатлиги ёмонлашганидан жуда ташвишланмоқдаман, — деди С. П. Боткин номидаги Ленин орденли клиник касалхонанинг бош врачи доцент Ю. Г. Антонов. — Уч ой муқаддам атоқли совет медиклари инсонийлик туйғуларини ифодалаб, Венесуэла президенти Рауль Леонига телеграмма юбордилар ва оғир касал бўлиб қолган Хесус Фарияни даволаш учун уни қамоқдан чиқаришда ёрдам кўрсатишини илтимос қилдилар. Телеграмма тексти «Медицина газетаси» саҳифасида эълон қилинган, совет ва жаҳон жамоатчилигига яхши маълум. Бироқ, Венесуэла президенти телеграммага жавоб беришни ҳам лозим топмади...».

«Трехгорная мануфактура» тўқимачилик комбинати ишчиларининг хатида шундай дейилади: «Оғир касалга чалинган кишиларни турмада сақлаш инсонийликдан эмас. Биз Хесус Фариа, Антонио Майдана, Хулио Рохас, Ананиас Майдана ва Венесуэла, Парагвай, Гондурас ҳамда Латин Америкасининг бошқа мамлакатларидаги минглаб сиёсий маҳбусларга чин кўнгилдан тезроқ озодликка чиқишларини тилаймиз».

Бепоён Совет Иттифоқининг турли томонларидан хатлар келиб турибди. Каспий балиқчилари, Хоразм пахтакорлари, Тула ўқувчилари, Новосибирскдан студентлар, «Уралмашзавод» металлурглари хат йўллаганлар. Совет кишилари Венесуэла, Парагвай, Гватемала, Гондурас, Гаити турмалари ва концлагерларидаги маҳбусларга қардошларча бирдамлик туйғуларини етказишни илтимос қиладилар. Улар ўн минглаб ва юз минглаб венесуэлаликлар, Латин Америкаси меҳнаткашлари, дунёдаги барча прогрессив кишилар билан биргаликда Латин Америкасидаги диктаторлик тузуми турмаларида азоб чекаётган сиёсий маҳбусларни дарҳол озод қилишни талаб этмоқдалар.

ТАШВИШЛИ ХАБАР

«Сан-карлос» турмасида ётган маҳбус сенатор Хесус Фариянинг соғлиғи жуда ёмонлашиб қолди. Унинг соғлиғи шундай аҳволдаки, ҳаёти хавф остида турибди.

Бошқа кўпгина сиёсий маҳбуслар ҳам Хесус Фариа билан бирга оғир шароитда сақланмоқда.

Совет парламент аъзолари, Парламентлараро иттифоқ СССР парламент группаси аъзолари бутун совет халқи билан биргаликда норозилик билдирадилар ва Венесуэладаги барча сиёсий маҳбусларнинг, биринчи навбатда оғир беморлар ҳамда парламент депутатларининг озод этилишини талаб қиладилар.

И. КАИРОВ.

Парламентлараро иттифоқ СССР парламент группаси раисининг ўринбосари.

ДАРҲОЛ ОЧИҚ СУД ЎТКАЗИЛИШИНИ ТАЛАБ ҚИЛАМИЗ

ТУРМАДАН ХАТ

Сўл партияларнинг Венесуэла парламентидаги 18 ойдан буён судсиз турмада ётган депутатлари ахборот эълон қилдилар. Бу ахборотда улар дарҳол очиқ суд ўтказилишини талаб қилмоқдалар.

Ахборотга Венесуэла Коммунистик партиясининг бош секретари Хесус Фариа, Густаво ва Эдуардо Мачадо, Помпейо Маркес, Хесус Мария Касаль, Хесус Вильявисенсио ва бошқалар қўл қўйганлар.

«Бизнинг турмада ётганлигимизнинг ўзи, — дейилади ахборотда, — миллий конституцияни бузишгина эмас, балки ҳар бир гражданин қамоққа олингандан сўнг 15 кундан кечикмай суд қилинишини кўзда тутувчи Венесуэла қонунларига асосланган ҳарбий ишлар кодексининг ҳам бузилишидир.

Шуни таъкидлаш керакки, Миллий конгресснинг ҳукумат партияси томонидан назорат қилиб туриладиган махсус комиссияси ҳам бундай қамоққа олишларнинг қонуний эмаслигини айтиб ўтган эди».

Турмада азоб чекаётган депутатлар «Прокуратура мамлакатимиздагина эмас, балки бутун жаҳон жамоатчилиги олдида бизни қоралаш учун ҳеч қандай далиллари йўқлигини намойиш қилди ва қамоққа олинганларни қонуний воситалар билан давлатга хиёнат қилишда айблаш мумкин эмаслигини кўрсатди», деб таъкидлайдилар.

ЖАК СТЕФЕН АЛЕКСИС ҚАЕРДА?

Жак Стефен Алексис. Бу ажойиб Гаити ёзувчисининг номи кўпчиликка маълум. У негр ёзувчилари ва рассомларининг Парижда бўлиб ўтган биринчи ва иккинчи Конгрессларида иштирок этган, Москвада, совет ёзувчиларининг III съездида табрик нутқи сўзлаган эди. Совет китобхонлари унинг «Сахий генерал Қуёш», «Музикачи дарахтлар» романларини яхши биладилар ва севадилар. Жак Стефен Алексиснинг асарларини Латин Америкасидаги кўпгина мамлакатларда севиб ўқийдилар...

Бироқ ёзувчининг ватани Гаитида Алексиснинг китоблари тақиқлаб қўйилган. Бу ерда унинг романларини нашр этиш у ёқда турсин, ёзувчининг номини, унинг ҳатто «Жак Қуёш» тахаллусини ҳам полиция картотекасига ёзиб қўйганлар. Кимки бу номларни тилга олса ҳатто ҳаёти хавф остида қолади.

Гаити — Латин Америкасида биринчи бўлиб мустақилликка эришган мамлакат. Ҳозир Порт-о-Пренсда Миллий сарой олдидаги майдонда ҳайкали ўрнатилган Жан-Жак Дессалин 1804 йилдаёқ Гаитини француз қироллигидан мустақил деб эълон қилган эди. Лекин республиканинг тақдири фожиали бўлиб чиқди: мамлакат янги мустамлакачилар — Америка империалистлари асорати остида қолди. Тўғри, мамлакатнинг «ўз» диктатори—доктор Франсуа Дювалье бор. Яқинда у умрининг охиригача Гаитининг президенти бўлиб қолишини эълон қилди. Гаити халқи ўз ерида американликлар ҳукмронлик қилишини истамайди.

4 миллион гаитиликлар умид билан шарқий-ғарбга боқмоқдалар. Гаити қирғоғидан атиги 50 миля масофада Америкадаги биринчи озод мамлакат Куба жойлашган. Гавана радиоси тез-тез «Жак Стефен Алексис қаерда?!» деб сўрамоқда. Дикторнинг овозидан ташвиш сезилиб турибди...

Бу савол ҳозир миллионлаб кишиларни ҳаяжонга солмоқда. Латин Америкаси, Совет Иттифоқи, кўпгина Европа ва Африка мамлакатларининг жамоатчилиги йирик Гаити ёзувчиси, мутафаккири, Гаитининг порлоқ келажаги учун курашчининг тақдиридан ташвишланмоқдалар.

1961 йил апрелида Европадан ватанига қайтиб келаётган Жак Стефен Алексисни Дювалье полицияси қамоққа олди. Уни кишанлаб, Миллий сарой остидаги зиндонга ташлашди. Мана, тўрт йилдирки, Алексисдан ҳеч қандай хабар йўқ. Алексиснинг бирорта ҳам хати, бирорта сўзи унинг дўстларига етиб бормаслиги учун шахсан диктаторнинг ўзи назоратчилик қилмоқда.

Парижда чиқадиган «Леттр Франсэз» газетаси 1962 йилда Жак Стефен Алексис қийноқ қилинганлигини ёзган эди... Жак Стефен Алексисни яқинда Фор-Диманш турмасида кўришибди, деган миш-мишлар тарқалди. Айтишларича, у энди қирқ уч ёшга кирган бўлса ҳам, кўринишидан кекса кишига ўхшармиш. Чунки Дювалье турмасидан кишиларнинг тирик чиқиши жуда қийин. Коммунистлар ва демократлар, прогрессив ёзувчилар ва рассомлар, ишчилар ва деҳқонлар — бутун дунёдаги яхши ниятли кишилар диктатор Франсуа Дювальедан ҳаммани ташвишга солаётган саволга жавоб беришни талаб қилмоқдалар: Жак Стефен Алексис қаерда?

ПАРАГВАЙДА ТЕРРОР

Латин Америкасидаги унча катта бўлмаган мамлакат — диктатор генерал Альфредо Стресснер ва унинг малайлари улкан концентрацион лагерга айлантирган Парагвайда яна ватанпарварларнинг қони тўкилмоқда. Шакарқамиш етиштирувчилар Парагвай Федерациясининг бош секретари Анибал Гарсете қийноқлардан сўнг ваҳшийларча ўлдирилди. Шунингдек, кўзга кўринган прогрессив арбоб Хуан Пенайо ҳам таҳқир қилинмоқда, қийноққа солинмоқда. Унинг қаердалиги ҳозир номаълум.

Миллий озодлик ягона фронтининг раҳбарлиги баёнотида айтилишича «Х. Аргуэльо жаллодлар қўлида ҳалок бўлди, илгари қийноққа солинган Сильвио Перальта турмага ташланди, қамоқдаги ўғлини кўргани борган Исабель де Перанса қамоққа олинди, шунингдек бошқа кишилар ҳам қамоққа олиндилар».

Жаллодлар деҳқонларнинг раҳбари Гауто билан Приетони қийнаб ўлдирдилар, Алькарас деган деҳқон қийноқлардан сўнг ўлим тўшагида ётибди. Яқинда хотини билан бирга қамоққа олинган кўзга кўринган прогрессив арбоб Северо Акоста ҳам даҳшатли қийноққа солинмоқда.

Концентрацион лагерларда ва турмаларда минглаб ватанпарварлар — турли оппозицион партиялар, ҳаракатлар ва группаларнинг аъзолари, шу жумладан кўзга кўринган сиёсий арбоблар: Сальвадор Кастро, Игнасио Ирамайн, Сесилио Мартинес, собиқ ташқи ишлар министри Анхель Флорентин Пенья, собиқ депутат Энрике Риера, собиқ юстиция министри ва олий суд аъзоси Сесар Гарай ва бошқа кўп кишилар азоб-уқубатга гирифтор қилинганлар. Коммунистик партиянинг кўзга кўринган вакиллари Вильфридо Альварес, Охеда, Ривас, Вильальба ва бошқа ўртоқлар отиб ташланди. Парагвай Коммунистик партиясининг аъзолари жуда оғир қийноққа солинмоқда. Парагвай Компартиясининг сўнгги баёнотидан бирида Хуан Пенайо ва Блас Акоста махсус қийноқ камерасидан ўтганлиги, Компартиянинг иккинчи секретари ўртоқ Антонио Майдана олти йилдан буён қамоқда азоб чекаётганлиги айтилади. Оғир касалликка учраган Майдана билан бир камерада Парагвай ватанпарвари Марисано Вильягра ётибди. Улар юрак ва нафас қисиш касаллигига учраган бўлса ҳам, медицина ёрдами кўрсатилмаётир. Диктатор Стресснер Антонио Майдана ва Парагвайнинг бошқа қаҳрамонларини аллақачон ўлдириб юборган бўлар эди. Лекин бунга ўзбошимчалик қурбонлари билан халқаро бирдамлик ҳамда Парагвай халқининг ҳушёрлиги халақит бермоқда. Озодлик ва демократия идеаллари тарафдорлари Парагвай халқи билан бирдамлик ҳаракатини қўллаб-қувватламоқда. Жаҳон жамоатчилигининг капитал ва реакция қурбонларини ҳимоя қилиб чиққан ғазабли овози янада қудратлироқ янграсин. Совет жамоатчилиги яхши ниятли барча кишилар билан биргаликда генерал Стресснернинг ҳарбий-полиция диктатураси турмаларида азоб чекаётган Парагвай ватанпарварларини дарҳол озод қилишни талаб этадилар.

КУРАШНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Қонунсиз равишда қамоққа ташланган Венесуэла сиёсий маҳбусларини озод қилиш учун кураш оммавий тус олди. Бутун дунёдаги яхши ниятли кишилар бу бегуноҳ одамларни қамоқдан чиқаришни талаб қилмоқдалар.

Биз жаҳон жамоатчилигига мурожаат қиламиз: Венесуэла ватанпарварларини тезроқ озод қилиш учун курашни кучайтирайлик!

Зденек ЧИГАК,

Чехословакия Социалистик Республикаси юстиция министрининг ўринбосари.

Суратда: Каракас шаҳридаги «Модело» турм асидаги сиёсий маҳбуслар.

ГОНДУРАС ВАТАНПАРВАРЛАРИ ҲАЁТИ САҚЛАБ ҚОЛИНСИН

ЁЗУВЧИ РАМОН АМАЙЯ-АМАДОРНИНГ ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИГА МУРОЖААТИ

Ҳокимият устига Америка империализми чиқариб қўйган ва полковник Освальдо Лопес Арельяно бошчилик қилаётган Гондурас ҳарбий ҳукумати халққа қарши террор сиёсатини ўтказмоқда.

«Қўпорувчилик»да айбланиб, коммунист бўлганлиги учун ёки уларга хайрихоҳлиги учун, демократик қарашлари ҳамда мамлакатда қонунийликни тиклаш тарафдори бўлгани учун кўп гражданлар турмаларга ташланганлар. Кўпгина касаба союз ва студентлар ҳаракати бошлиқлари қамоққа олинган ва қийноқ қилинмоқда. Қишлоқларда аграр реформа тарафдори бўлган деҳқонларни ўлдирмоқдалар, бу қотилларга ҳеч қандай жазо берилмайди.

Яқинда охранка агентлари ишчилар ҳаракатининг кўзга кўринган икки арбобини, халқ орасида яхши танилган ва севимли бўлиб қолган Габриэль Давид Галиано ва Мигель Янесни қамоққа олдилар.

Соф виждонли революционер ва ватанпарвар Габриэль Давид Галиано доимо олигархия ҳукмронлиги ва Америка империалистлари зулмига қарши фидокорона курашиб келди. У аёлманд бўлишига қарамай, бутун ҳаётини ватанини озод қилиш учун курашга бағишлади. 1965 йил март ойининг бошларида у қамоққа олинди ва даҳшатли қийноққа солинди. Душманлар уни кўра олмайдилар. Улар ватанпарвардан ўч олиш учун қулай пайт пойламоқдалар.

Мигель Янес ҳам меҳнаткашларнинг халқ манфаатларига фидокорлиги ва содиқлиги билан танилган, кўзга кўринган раҳбарларидан биридир. Полиция бу мард кишини ҳам қўлга олишга муваффақ бўлди. Мигель Янесни турмада азоблашди.

Биз мамлакатдаги ва чет эллардаги барча касаба союз, студентлар ва хотин-қизлар ташкилотларига, прогрессив эътиқодли барча кишиларга мурожаат қилиб, қардошларча бирдамлик кўрсатишга ва озодлик учун икки курашчининг ҳаётини сақлаб қолишга ўз ҳиссасини қўшишга чақирамиз.

Сизнинг бирдамлигингиз Габриэль Давид Галиано билан Мигель Янеснинг ҳаётини сақлаб қолиши мумкин.

Рамон АМАЙЯ-АМАДОР,

Гондурас ёзувчиси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЭЪЛОНЛАР * ТОМОШАЛАР * РЕКЛАМАЛАР

Телевидение

25 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — **Островский номли пионерлар саройи тўгарак қатнашчиларининг якунловчи концерти,** 13.30 — **Инглиз тили.**

Ўзбек тилида: 13.50 — Шонли ғалабанинг 20 йиллиги олдидан. Н. Орифжонов. **Бир ҳовуч тупроқ.** 14.20 — **Сиртқи студентлар учун машғулот.** 17.00 — **Мойдодир** (болалар учун кинофильм). 17.25 — **Телевизион янгиликлар.**

Рус тилида: 17.40 — **Тўлқинланган юрак** (илмий-оммабоп фильм). 17.50 — **Телевизион янгиликлар.** 18.05 — **Реклама ва эълонлар,** 18.10 — Ғалаба кунининг 20 йиллиги олдидан. **Курашларга чорлаган қўшиқ** (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 18.40 — **Шарқ куйлари.**

Рус тилида: 19.15 — Р. Планкетнинг **Риприп опереттаси** (Тошкент телестудияси премьераси). 20.35 — **Новости дня** киножурнали ва **Кўза кўтарган қиз** номли бадиий фильм.

21.55 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 22.00 — **Уйғун** («Қўшиқчи шоирлар» циклидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Теннис (Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мукофоти учун).

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/IV да кундуз **Этик кийган Мушук,** кечқурун **Соялар, Франческа Да Римини, Болеро,** 27/IV да **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/IV да кечқурун **Юлдузлар жамоли,** 27/IV да **Биринчи муҳаббат.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/IV да кечқурун **Гули сиёҳ,** 26/IV да **Тошболта ошиқ.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 26/IV кеч соат 7 яримда шаҳар студентлари учун 5-абонемент бўйича: **«Тингловчилар талабига мувофиқ концерт».** Абонементлардан ташқари билетлар ҳам сотилади.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

«Торпедо» (Москва) — «Пахтакор» (Тошкент) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

26/IV да дублёр составлар, 27/IV да асосий составлар ўйнайди.

26/IV га билетлар сотилмоқда. 27/IV га билетлар сотилган.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1965 йил 5 май кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий совети мажлисида (Братск кўчаси, 33-уй) юридик фанлар кандидати деган илмий даражани олиш учун:

Ш. Шораҳметов: «Рационализаторлик таклифларига оид ҳуқуқий нормаларнинг ривожланиши (Ўзбекистон саноат корхоналари материали асосида)» деган темада.

Т. Одилов: «Коммунизм қуриш кенг авж олдирилган даврда Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг халқ маорифига раҳбарлик қилишдаги фаолияти» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

Тошкент давлат медицина институтининг илмий совети мажлисида (акт зали) кундуз соат 2 да медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун:

5 майда:

Х. Насриддинов: «Ошқозон-ичак системасидаги интероцепторларнинг юрак ва мия қон айланишига ҳамда талоқнинг қон билан тўлишига таъсири» деган темада.

А. П. Самсонов: «Ўзбекистоннинг баъзи саноат корхоналарида респиратор микотоксикози масаласига доир» деган темада.

10 майда:

Р. Шамсиддинова: «Баъзи овқат ҳазм қилиш органлари касаллигида ошқозон ости безининг ҳолати ва ичакнинг фермент ажратиш қобилияти» деган темада.

К. Йўлдошев: «Баъзи ошқозон-ичак касаллигида оқсил гидролизаторларининг эффективлиги ва уларнинг оқсил-азот алмашувига таъсири» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

1965 йил 6 май кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ижтимоий фанлар бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 70-уй, Фанлар академияси президиумининг конференц-зали)

М. Мирзаев — филология фанлари доктори деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбек тилининг Бухоро группа шевалари» деган темада.

Диссертация билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш Бош бошқармаси, «Ўзглавбит» Профтехника билим юрти Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, билим юрти ўқитувчиси

МАҚСУД ҚОСИМОВНИНГ

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543 № В. 96.

Р. 03777.